

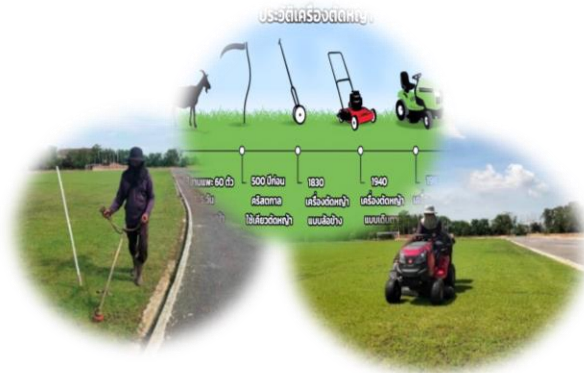

คู่มือปฏิบัติงานหลัก

เรื่อง การปรับปรุงภูมิทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า

กรณีการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้

นายอุดร พิมแก้ว

หน่วยงานศูนย์บางคล้า

กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คู่มือปฏิบัติงานหลัก

เรื่อง

การปรับปรุงภูมิทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า

กรณีการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้

นายอุดร พิมแก้ว

หน่วยงานศูนย์บางคล้า

กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานหลักเล่มนี้ จัดทำขึ้นตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ว่าด้วยการ บริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยคู่มือการปฏิบัติงานหลักเล่มนี้เป็นเอกสารขั้นตอนในการปรับปรุงภูมิทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า กรณีการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานได้ค้นคว้าศึกษาหาข้อมูล โดยอธิบายถึงความหมายหลักการปฏิบัติงานและการดูแลรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ของการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ ซึ่งได้อธิบายถึงขั้นตอนของการตัดหญ้าและการตกแต่งต้นไม้ มีด้วยกัน ๔ ขั้นตอน คือ (๑) รับเรื่อง (๒) การดำเนินการก่อนการตัดหญ้า (๓) การตัดหญ้า/ การตกแต่งต้นไม้ (๔) การดำเนินการหลังการตัดหญ้าและการตกแต่งต้นไม้ รวมถึง ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/ แนวทางการแก้ไขปัญหา/ ข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน

ผู้ปฏิบัติงานได้รวบรวมขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า มาแสดงไว้ในคู่มือเล่มนี้ ผู้ปฏิบัติงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานหลักเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ ผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอาคารสถานที่และเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า

นายอุดร พิมแก้ว
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญภาพ.....	ค
ส่วนที่ ๑ บริบทมหาวิทยาลัย.....	๑
ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.....	๑
สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.....	๕
สีของสัญลักษณ์.....	๖
ปรัชญา วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.....	๖
เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.....	๗
คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	๗
ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์.....	๗
ส่วนที่ ๒ บริบทของหน่วยงาน.....	๙
ประวัติของสำนักงานอธิการบดี.....	๙
ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์.....	๑๑
อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์.....	๑๒
ประวัติกองกลาง.....	๑๒
ประวัติหน่วยงานศูนย์บางคล้า.....	๑๔
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานศูนย์บางคล้า.....	๑๖
ส่วนที่ ๓ การปรับปรุงภูมิทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า.....	๑๘
หลักการและเหตุผล.....	๑๘
วัตถุประสงค์.....	๑๙
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๙
ขั้นตอนการปรับปรุงภูมิทัศน์.....	๒๑
ขั้นตอนที่ ๑ รับเรื่อง.....	๒๑
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางการแก้ไขปัญหา/ ข้อเสนอแนะ.....	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการก่อนการตัดหญ้า.....	๒๔
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางการแก้ไขปัญหา/ ข้อเสนอแนะ.....	๓๘
ขั้นตอนที่ ๓ การตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้.....	๔๐
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางการแก้ไขปัญหา/ ข้อเสนอแนะ.....	๕๖
ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการหลังการตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้.....	๕๗
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางการแก้ไขปัญหา/ ข้อเสนอแนะ.....	๖๑
สรุปปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	๖๒
บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก.....	
ประวัติผู้เขียน.....	

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๑ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.....	๕
ภาพที่ ๒ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการสำนักงานอธิการบดี.....	๑๐
ภาพที่ ๓ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกองกลาง สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์.....	๑๓
ภาพที่ ๔ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ หน่วยงานศูนย์บางคล้ากองกลาง สำนักงานอธิการบดี	๑๕
ภาพที่ ๕ โครงสร้างการบริหารหน่วยงานศูนย์บางคล้า.....	๑๖
ภาพที่ ๖ วิวัฒนาการของเครื่องตัดหญ้า.....	๒๐
ภาพที่ ๗ ขั้นตอนการปรับปรุงภูมิทัศน์ (กรณีตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้).....	๒๑
ภาพที่ ๘ ตัวอย่างบันทึกข้อความขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุง.....	๒๒
ภาพที่ ๙ ตัวอย่างรถตัดหญ้า ๔ ล้อ แบบนั่งขับ.....	๒๓
ภาพที่ ๑๐ ตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า (แบบก้านแข็ง).....	๒๖
ภาพที่ ๑๑ ตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า (แบบก้านอ่อน)	๒๗
ภาพที่ ๑๒ ตัวอย่างรูปร่างของเอ็นตัดหญ้า.....	๓๐
ภาพที่ ๑๓ ตัวอย่างตลับเอ็นตัดหญ้า ที่ใช้กับเครื่องตัดหญ้าแต่ละประเภท.....	๓๑
ภาพที่ ๑๔ ตัวอย่างลักษณะต่างๆ ของมีดโต้.....	๓๓
ภาพที่ ๑๕ ตัวอย่างไม้กวาดแข็ง (ไม้กวาดทางมะพร้าว)	๓๔
ภาพที่ ๑๖ ตัวอย่างที่ตักขยะพลาสติก.....	๓๕
ภาพที่ ๑๗ ตัวอย่างที่ตักขยะแบบสังกะสี.....	๓๖
ภาพที่ ๑๘ ตัวอย่างถุงดำ.....	๓๗
ภาพที่ ๑๙ ตัวอย่างหญ้าญี่ปุ่น.....	๔๐
ภาพที่ ๒๐ ตัวอย่างหญ้านวลน้อย.....	๔๒
ภาพที่ ๒๑ ตัวอย่างหญ้ามาเลเซีย.....	๔๔
ภาพที่ ๒๒ ตัวอย่างหญ้าเบอร์มิวด้า หรือหญ้าแพรก.....	๔๖
ภาพที่ ๒๓ ตัวอย่างหญ้าพาสลิม.....	๔๗
ภาพที่ ๒๔ ตัวอย่างการใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับพร้อมเก็บเศษหญ้ากับสนามพื้นเรียบ บริเวณกว้าง.....	๕๐
ภาพที่ ๒๕ ตัวอย่างการใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า แบบก้านแข็ง ตัดหญ้าบริเวณ พื้นไม่เรียบ.....	๕๐
ภาพที่ ๒๖ ตัวอย่างการใช้มีดโต้สับหญ้าบริเวณขอบสนาม.....	๕๑
ภาพที่ ๒๗ ตัวอย่างอุปกรณ์สำหรับตัดแต่งกิ่ง.....	๕๓

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๒๘ ตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ทรงกลมและทรงเหลี่ยม.....	๕๓
ภาพที่ ๒๙ อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งต้นประดู่กิ่งอ่อน.....	๕๔
ภาพที่ ๓๐ ตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ต้นประดู่กิ่งอ่อน.....	๕๕
ภาพที่ ๓๑ ตัวอย่างการจัดเก็บเศษหญ้าที่เราตัดแล้ว.....	๕๗
ภาพที่ ๓๒ ตัวอย่างการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ ไปคลุมโคนต้นไม้.....	๕๘
ภาพที่ ๓๓ ตัวอย่างตัวอย่างการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ.....	๕๘

ส่วนที่ ๑

บริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ในส่วนที่ ๑ นี้จะเป็นเนื้อหาบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยจะประกอบไปด้วย ประวัติของมหาวิทยาลัย เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัย เป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีสถานที่ปฏิบัติงานดั้งเดิมตั้งแต่เริ่มก่อตั้งอยู่ในอำเภอเมืองฉะเชิงเทราใกล้วัดโสธรวรารามวรวิหาร สถานที่ประดิษฐานหลวงพ่อพุทธโสธร และกองพันทหารช่างที่ ๒ (ค่ายศรีโสธร) มีสถานที่ปฏิบัติงานแยกกันเป็น ๓ แห่ง คือ

แห่งแรก ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๔๒๒ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐ บนเนื้อที่ ๔๓ ไร่เศษ เป็นที่ตั้งของสำนักงาน อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการและอาคารที่ทำการต่าง ๆ

แห่งที่สอง ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๔๐ ถนนศรีโสธรตัดใหม่ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐ มีพื้นที่ประมาณ ๑๗ ไร่ เป็นพื้นที่ซึ่งได้รับบริจาคและจัดซื้อเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิต และเป็นบริเวณที่พักอาศัยของข้าราชการ พนักงานของมหาวิทยาลัย

แห่งที่สาม ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๖ หมู่ ๔ ตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๑๐ มีพื้นที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้ใช้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยฯ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

สถานที่แห่งแรกนี้เดิมเป็นที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรมชาย ซึ่งต่อมาเมื่อโรงเรียนย้ายไปตั้งใหม่ที่จังหวัดปราจีนบุรีทางราชการจึงได้ขยายสถานที่เดิมให้กว้างขึ้นโดยขอที่ดินจากทางการทหาร และจัดซื้อเพิ่มเติมสร้างหอนอนและเรือนพักครูแล้วย้ายนักเรียนสตรีหน่วยงานฝึกหัดครู ซึ่งเรียนรวมอยู่กับนักเรียนสตรีประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา “ดัดดรุณี” มาเรียนแทนในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยใช้ชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด” เปิดสอนหลักสูตรครูประกาศนียบัตรจังหวัด (ครู.ว.) จึงถือได้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ได้ถือกำเนิดในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จากนั้นก็ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับ กล่าวคือ

พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้เปิดสอนหลักสูตรครูประชาบาล (ป.ป.) และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา” แต่ต่อมาได้ตัดหลักสูตรครูประชาบาล และหลักสูตรครูประกาศนียบัตรจังหวัด ออกปีละชั้นจนหมดในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ และ พ.ศ. ๒๔๙๕ ตามลำดับ

พ.ศ. ๒๔๙๓ เปิดสอนหลักสูตรครูมูล และในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ เปิดสอนหลักสูตรฝึกหัดครูประถม (ป.ป.) ซึ่งเป็นการเปิดสอนนักเรียนฝึกหัดครู ป.ป. หญิง เป็นครั้งแรกในส่วนภูมิภาคของไทย

ในระยะนี้เองที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นสถานที่ทดลองปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาโดยความร่วมมือขององค์การระหว่างประเทศหลายองค์การ ได้แก่ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การบริหารความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งอนามัยโลก (WHO) องค์การบริหารความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USOM) มีชาวต่างประเทศเข้ามาดำเนินงานในโครงการนี้จากหลายชาติ คือ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา อินเดีย ศรีลังกา และญี่ปุ่น ในการนี้ทางโรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทราได้ให้ความร่วมมือกับโครงการระหว่างประเทศ โดยจัดสถานที่ไว้ส่วนหนึ่งสำหรับให้โรงเรียนต่าง ๆ ใช้เป็นสถานที่ประชุม การสาธิตการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทย และต่างประเทศ พ.ศ.๒๔๙๘ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) แทนหลักสูตร ป.ป. โดยรับนักเรียนชายเข้าเรียนด้วยจึงเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูฉะเชิงเทราเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา” สังกัดกรมการฝึกหัดครู

ตลอดเวลาที่ผ่านมาโรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทราได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านอาคารสถานที่และด้านการเรียนการสอน โดยได้รับการช่วยเหลือจากองค์การปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา และองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) และได้มีโครงการฝึกหัดครูชนบทขึ้นในระยะนี้ด้วย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ โรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา ได้รับการสถาปนาเป็น “วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา” เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ทั้งนักศึกษาภาคปกติและภาคค่ำ (Twilight) ในด้านอาคารสถานที่ ได้มีการก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กแทนอาคารเรียนไม้ที่มีอยู่แต่เดิมและมีอาคารอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ

พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จึงได้รับการยกฐานะตามพระราชบัญญัติให้ผลิตครูได้ถึงระดับปริญญาตรี และให้มีภารกิจอื่น ๆ คือ การค้นคว้าวิจัย ทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมวิทยฐานะครูและการอบรมครูประจำการ จึงได้มีโครงการอบรมครูประจำการ (อ.ค.ป.) ขึ้น โดยได้เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๐

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) และให้วิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ถึงระดับปริญญาตรีได้ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทราจึงเปิดสอนระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาการศึกษา (ค.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (วท.บ.) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.) ทั้งนักศึกษาภาคปกติ และนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บ.ป.) ในวันเสาร์-อาทิตย์

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมการฝึกหัดครูได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนาม วิทยาลัยครูว่า “สถาบันราชภัฏ” ตราเป็นพระราชบัญญัติ

สถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๒ ตอนที่ ๔ ก วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทราจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา”

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ บริเวณหนองกระเดือย หมู่ ๔ ตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นที่ตั้งสถาบัน ราชภัฏฉะเชิงเทรา ศูนย์บางคล้า ตามหนังสือที่ มท ๐๖๑๘/๑๑๙๖๔ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ ได้ประทานนามสถาบันราชภัฏว่า “สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์” สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรีได้นำร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายตามความในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๗๒ ก เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทราจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบัน ราชภัฏราชชนครินทร์”

พ.ศ. ๒๕๔๗ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๒๓ ก ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ทำให้สถาบัน ราชภัฏราชชนครินทร์ เปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์” ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมาใช้อักษร ย่อภาษาไทย “มจร” และใช้ชื่อภาษาอังกฤษ RAJABHATRAJANAGARINDRA UNIVERSITY ตัวย่อ RRU

โดยที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการ ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๒๐ ก เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ รองรับความในมาตรา ๖^๑ และมาตรา ๑๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้จัดส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชชนครินทร์ ดังนี้

๑. สำนักงานอธิการบดี
๒. คณะครุศาสตร์
๓. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
๔. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
๕. คณะวิทยาการจัดการ
๖. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. สถาบันวิจัยและพัฒนา

^๑ มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออก กฎกระทรวง และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้ได้

^๒ มาตรา ๑๑ การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้ทำเป็นกฎกระทรวง

การแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการ และกอง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่นที่ ฐานะเทียบเท่ากองให้ทำเป็นประกาศกระทรวงและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ๘. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๙. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
- ๑๐. ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรม และท้องถิ่น

จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้น โดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ประกาศจัดตั้งส่วนงานภายใน ๓ หน่วยด้วยกัน คือ ๑) สถาบันพัฒนาคุณภาพครู ๒) บัณฑิตวิทยาลัย และ ๓) สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

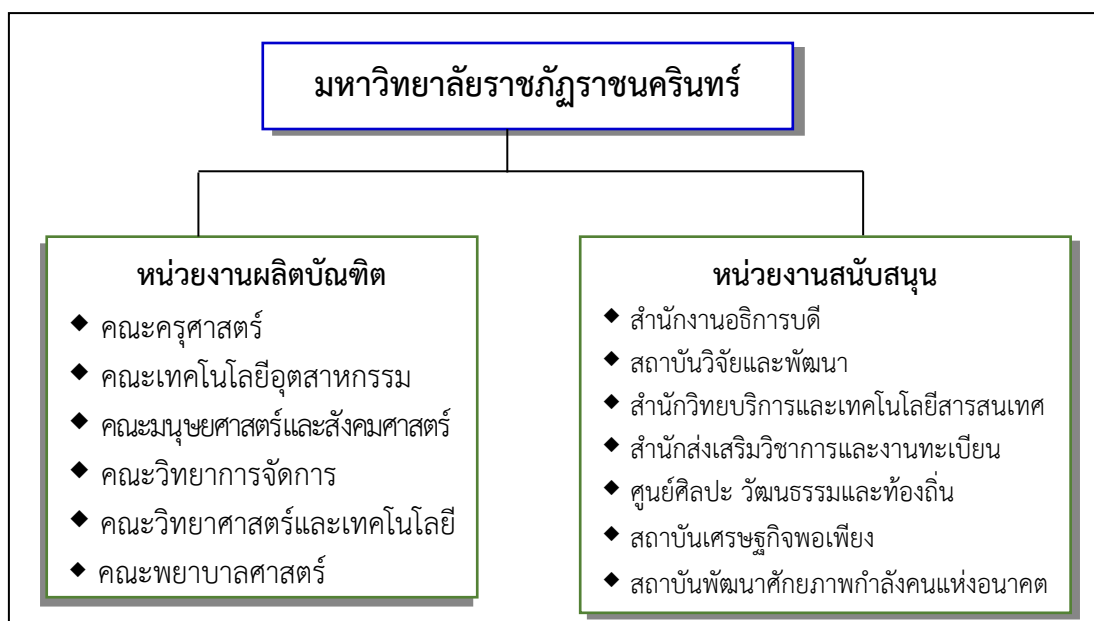
ต่อมาสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าสถาบันพัฒนาคุณภาพครูสมควรมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เรื่อง จัดตั้งสถาบันพัฒนาศักยภาพกำลังคนแห่งอนาคต ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ แทนสถาบันพัฒนาคุณภาพครูที่มีบริบทในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น จึงยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เรื่อง จัดตั้งสถาบันพัฒนาคุณภาพครูเป็นส่วนงานภายใน ฉบับลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ รวมทั้งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๗ และมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมติสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ สภามหาวิทยาลัยจึงออกประกาศจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ เป็นส่วนงานภายใน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อีกทั้งให้มีการบริหารส่วนงานภายในตามข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา ตามมาตรา ๕^๔ โดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ มีมติยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ดังนั้น โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงเป็นไปตามภาพที่ ๑

^๓ มาตรา ๔ นอกจากการตั้งส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา แล้วเมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการกิจการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาสภาสถาบันอุดมศึกษาอาจมีมติให้จัดตั้งส่วนงานภายใน ที่ดำเนินการจากเงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาได้โดยทำเป็นประกาศของสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานและคุณภาพในการจัดตั้งส่วนงานภายในคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ จะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขให้สภาสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติก็ได้

^๔ มาตรา ๕ การบริหารและการดำเนินงานของส่วนงานภายในที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๔ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษา

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ภาพที่ ๑ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

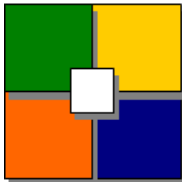

จากภาพที่ ๑ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกเป็น ๑๓ หน่วยงาน ซึ่งหมายความรวมถึงส่วนงานภายในที่จัดตั้งขึ้นโดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ด้วย จากส่วนราชการทั้งหมดจะเห็นว่ามีส่วนราชการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต ๖ หน่วยงาน และมีหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยอีก ๗ หน่วยงาน ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗

สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย เป็นรูปพระราชลัญจกรประจำพระองค์ รัชกาลที่ ๙ เป็นรูปพระที่นั่งอัฐทิศ ประกอบด้วยวงจักรกลางวงจักรมีอักษรเป็น อ หรือเลข ๙ รอบวงจักรมีรัศมีเปล่งออกในรอบเหนือจักรเป็นรูปเศวตฉัตรเจ็ดชั้นตั้งอยู่บนพระที่นั่งอัฐทิศ และรอบนอกด้านบนมีตัวอักษรภาษาไทยว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์” ด้านล่างมีอักษรภาษาอังกฤษว่า “RAJABHAT RAJANAGARINDRA UNIVERSITY”

สีของสัญลักษณ์ประกอบด้วย ๕ สี ดังนี้

	สีน้ำเงิน	แทนค่า	สถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ให้กำเนิดและพระราชทานนาม “มหาวิทยาลัยราชภัฏ”	
	สีเขียว	แทนค่า	แหล่งที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๓๘ แห่ง ในแหล่งธรรมชาติ มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม	
	สีทอง	แทนค่า	ความรู้เรื่องทางปัญญา	
	สีส้ม	แทนค่า	ความรู้เรื่องของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นก้าวไกลใน ๓๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	
	สีขาว	แทนค่า	ความคิดอันบริสุทธิ์ของนักปราชญ์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ	
คติธรรมประจำมหาวิทยาลัย	:	สิกเขยย	สิกขิตพพานิ	พึงศึกษาในสิ่งที่ควรศึกษา
ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย	:	ดอกสารภี		
สีประจำมหาวิทยาลัย	:	เขียว - เหลือง		

ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

๑. ปรัชญา

จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๒. วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยชั้นนำรับใช้สังคมของภาคตะวันออก เพื่อสร้างนวัตกรรมตามศาสตร์พระราชา

A Leading Social Enterprise University in the Eastern Thailand to Create Innovation with Royal Philosophy.

๓. พันธกิจ

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวโดยอาศัยกรอบภารกิจตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช ๒๕๔๗ และกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ จึงกำหนดพันธกิจไว้ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ผลิตบัพณชิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม เขียวชาญในศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคตะวันออก ตอบสนองความต้องการของสังคม และการพัฒนาประเทศตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

๓.๒ สร้างงานวิจัยและนวัตกรรมบนฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๓ พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา ให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อเนื่องและยั่งยืน

๓.๔ บริการวิชาการและประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาชุมชน องค์กร ทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งภาคตะวันออก ตลอดจนการพัฒนา และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่น

๓.๕ ทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

๑. เอกลักษณ์

“มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริ”

๒. อัตลักษณ์ (Identity)

“จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน”

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๑. มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีความคิดสร้างสรรค์
๒. มีความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ และสู้งาน
๓. มีวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม
๔. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาท้องถิ่น

เป้าประสงค์

๑. ชุมชน ท้องถิ่น และสถานประกอบการได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง และยกระดับให้เป็นแหล่งจ้างงานของประชากรและบัณฑิตในพื้นที่
๒. มีงานวิจัย นวัตกรรมที่สร้างคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยและท้องถิ่น
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างสรรค์ผลงานที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับของสังคม

กลยุทธ์

๑. สร้างโครงการที่ตอบสนองพื้นที่ที่เน้นการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์

๒. สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมสู่การสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาศักยภาพท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

๓. ทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และสร้างคุณค่าของชุมชน สู่การจัดการเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และร่วมสมัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนาครู

เป้าประสงค์

๑. บัณฑิตครูมีอัตลักษณ์ และสมรรถนะเป็นเลิศเป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

กลยุทธ์

๑. ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ และกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะเป็นเลิศ และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์

๑. ยกระดับคุณภาพ และสมรรถนะบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้วยอัตลักษณ์ คุณลักษณะ ๔ ประการ และมีทักษะที่จำเป็น (การเรียนรู้ตลอดชีวิตทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง)

กลยุทธ์

๑. พัฒนาหลักสูตรร่วมกับภาคีเครือข่ายที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน/ท้องถิ่น

๒. พัฒนาศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรมและเชี่ยวชาญในศาสตร์ได้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติและวิชาชีพ มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

๓. ยกระดับขีดความสามารถของอาจารย์ให้มีสมรรถนะ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

๑. ระบบบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมีคุณภาพ ทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบบริหารมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และรองรับการเปลี่ยนแปลง

๒. สร้างกลยุทธ์ทางการเงินที่ครอบคลุมการหารายได้

๓. ปรับปรุงด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน

๔. พัฒนาบุคลากรทุกระดับเชิงรุก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ ๒

บริบทของหน่วยงาน

สำหรับส่วนของบริบทหน่วยงาน จะอธิบายถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของหน่วยงานที่สังกัด แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ สำนักงานอธิการบดี ตอนที่ ๒ กองกลาง และตอนที่ ๓ หน่วยงานศูนย์บางคล้า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ ๑ สำนักงานอธิการบดี

ประวัติของสำนักงานอธิการบดี

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เป็นส่วนราชการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ เดิมใช้ชื่อว่า สำนักงานอธิการ ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” ให้แก่วิทยาลัยครูสำนักงานอธิการ จึงเปลี่ยนเป็นสำนักงานอธิการบดี ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๓๘ แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๑๐ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายยานพาหนะ ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายกิจการนักศึกษา และฝ่ายสวัสดิการ

เมื่อเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ออกกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๒๐ ก เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ สำนักงานอธิการบดี จึงใช้ชื่อว่า “สำนักงานอธิการบดี”

สถานที่ตั้ง

๑. สำนักงานอธิการบดี มีสำนักงานที่อาคารเรียนรวมและอำนวยการ ชั้น ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เลขที่ ๔๒๒ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

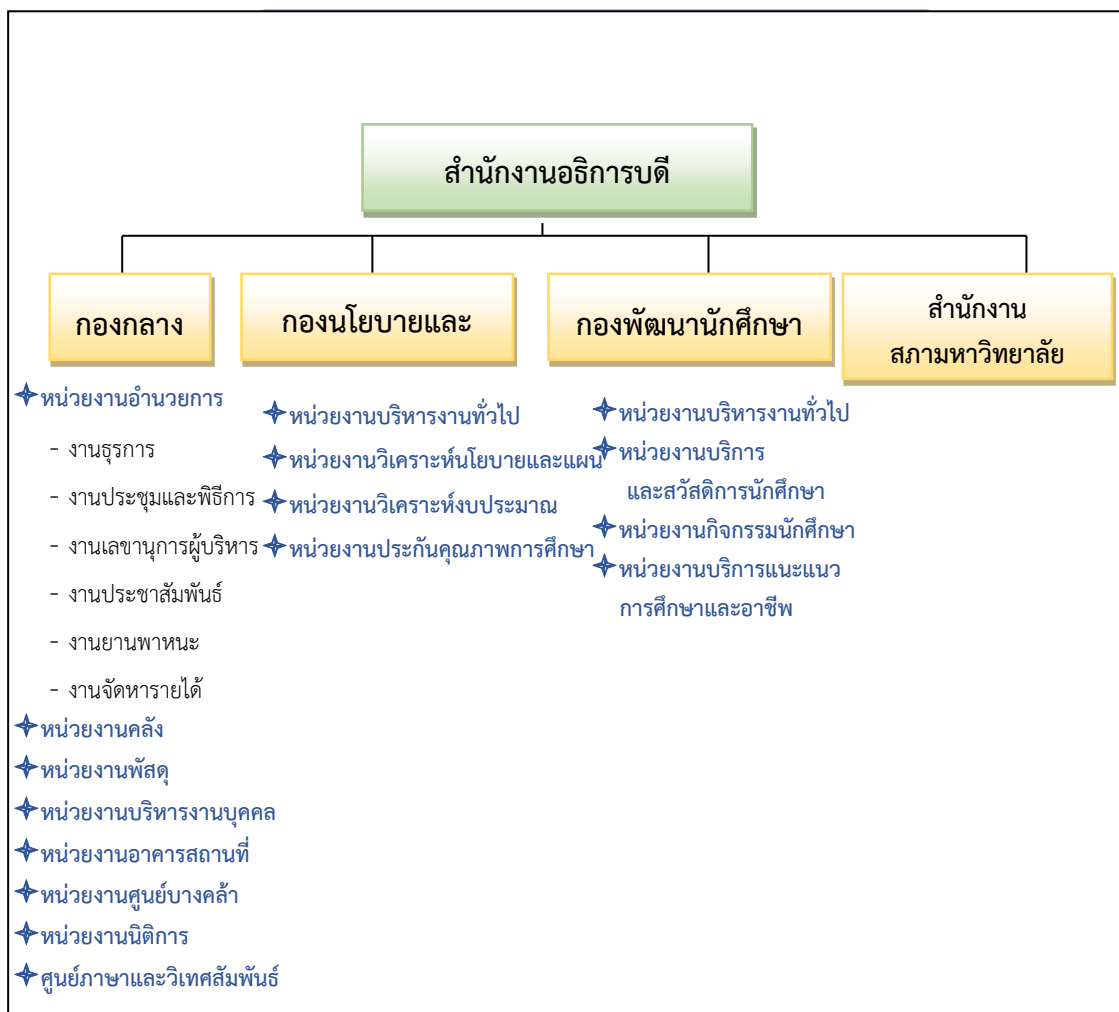
๒. สำนักงานอธิการบดี (บางคล้า) มีสำนักงานที่อาคารเรียนบูรณาการวิชาการ ชั้น ๑ ตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๑๐

การจัดตั้งหน่วยงาน

เมื่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๒๓ ก เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ทำให้สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๖๒ ง เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ แบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี เป็น ๓ กอง ได้แก่ กองกลาง กองนโยบายและแผน กองพัฒนานักศึกษา ในเวลาต่อมาสภามหาวิทยาลัยในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีมติให้สำนักงานสภามหาวิทยาลัย อยู่ในกำกับของสำนักงานอธิการบดี ดังนั้น สำนักงานอธิการบดีจึงมีโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ปรากฏดังภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการสำนักงานอธิการบดี

จากภาพที่ ๒ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการสำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีส่วนราชการในสังกัด ๓ กอง และ ๑ สำนักงาน โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินการตามภารกิจของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ต้องดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ดังนั้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารมหาวิทยาลัยให้สัมฤทธิ์ผลจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของ

มหาวิทยาลัยดังกล่าว มีผลทำให้ทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกัน โดยต้องพิจารณาตามบริบทของหน่วยงานด้วย สำนักงานอธิการบดี จึงกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกับของ มหาวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้วย สำนักงานอธิการบดีจึงกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับของมหาวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดที่ดังนี้

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และประเด็นยุทธศาสตร์

ปรัชญา (Philosophy)

พัฒนาคน พัฒนางาน บริกาารดี มีวินัย

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นองค์กรสมัยใหม่ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็น มหาวิทยาลัยชั้นนำ รับผิดชอบต่อสังคมภาคตะวันออก”

พันธกิจ (Mission)

๑. สนับสนุนการจัดการด้านการวางแผน งบประมาณ และประกันคุณภาพ
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ
๓. พัฒนาด้านกายภาพของสำนักงานอธิการบดีให้โดดเด่นและทันสมัย
๔. พัฒนาระบบบริหารจัดการและการบริการอย่างมืออาชีพ
๕. พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในสายงาน

ค่านิยมองค์กร (Core Values)

ยึดมั่นธรรมาภิบาล ทำงานเป็นทีม

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

๑. สนับสนุนการจัดการด้านการวางแผน งบประมาณ และประกันคุณภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
๓. พัฒนาการบริหารจัดการและการบริการให้มีประสิทธิภาพ
๔. พัฒนาด้านกายภาพของสำนักงานอธิการบดีให้โดดเด่นและทันสมัย
๕. พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในสายงาน

อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity)

ใฝ่รู้ สู้งาน บริการดี

เอกลักษณ์ (Uniqueness)

รวมบริการ ประสานภารกิจ

ตอนที่ ๒ กองกลาง

ประวัติกองกลาง

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๐ ยังไม่มีการแบ่งส่วนราชการเป็นกอง เพียงแต่ให้แบ่งฝ่ายในสำนักงานอธิการไว้ ประกอบด้วย ฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายยานพาหนะ ฝ่ายสวัสดิการ ฝ่ายอนามัยและสุขภาพील ฝ่ายอาคารสถานที่ และฝ่ายเอกสารการพิมพ์ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๒ เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๗๙ ง ให้สำนักงานอธิการบดีเป็นส่วนราชการของสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ ต่อมาเมื่อเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๑๐ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๖๒ ง เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ แบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี เป็น ๓ กอง โดยมี “กองกลาง” เป็นส่วนราชการหนึ่งในสำนักงานอธิการบดี และในเวลาต่อมาสภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ ออกประกาศสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ แบ่งส่วนราชการกองกลาง เป็น ๘ หน่วยงาน ได้แก่

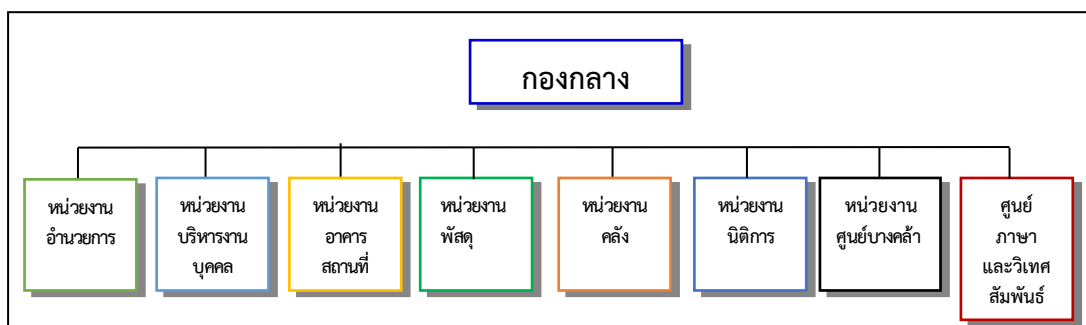
๑. หน่วยงานอำนวยการ
๒. หน่วยงานคลัง
๓. หน่วยงานพัสดุ
๔. หน่วยงานบริหารงานบุคคล
๕. หน่วยงานอาคารสถานที่
๖. หน่วยงานศูนย์บางคล้า

๗. หน่วยงานนิติการ

๘. ศูนย์ภาษาและวิเทศสัมพันธ์

ปรากฏตามภาพที่ ๓ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

ภาพที่ ๓ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

จากภาพที่ ๓ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกองกลาง สำนักงานอธิการบดี ได้แก่ หน่วยงานอำนวยการ หน่วยงานบริหารงานบุคคล หน่วยงานนิติการ หน่วยงานพัสดุ หน่วยงานคลัง หน่วยงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้า และศูนย์ภาษาและวิเทศสัมพันธ์ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่การปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่มีความแตกต่างกัน แต่ทุกหน่วยงานภายในกองกลางต่างมีหน้าที่ให้บริการและสนับสนุนการบริหารมหาวิทยาลัยให้ดำเนินการตามพันธกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปรัชญา (Philosophy)

มุ่งเน้นการประสาน พัฒนาคณะ พัฒนาบริการ ยึดมั่นความถูกต้อง

พันธกิจ (Mission)

๑. ให้บริการด้านงานสารบรรณอย่างเป็นระบบและเกิดความคล่องตัว และให้บริการงานประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
๒. ให้บริการด้านงานพัสดุ การเงิน อาคารสถานที่ และบริหารงานบุคคลอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้
๓. ให้บริการด้านงานยานพาหนะ เพื่อใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัยทุกกระบวนการ
๔. ประสานการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และตอบสนองภารกิจของผู้บริหารอย่างมีคุณภาพ

ตอนที่ ๓ หน่วยงานศูนย์บางคล้า

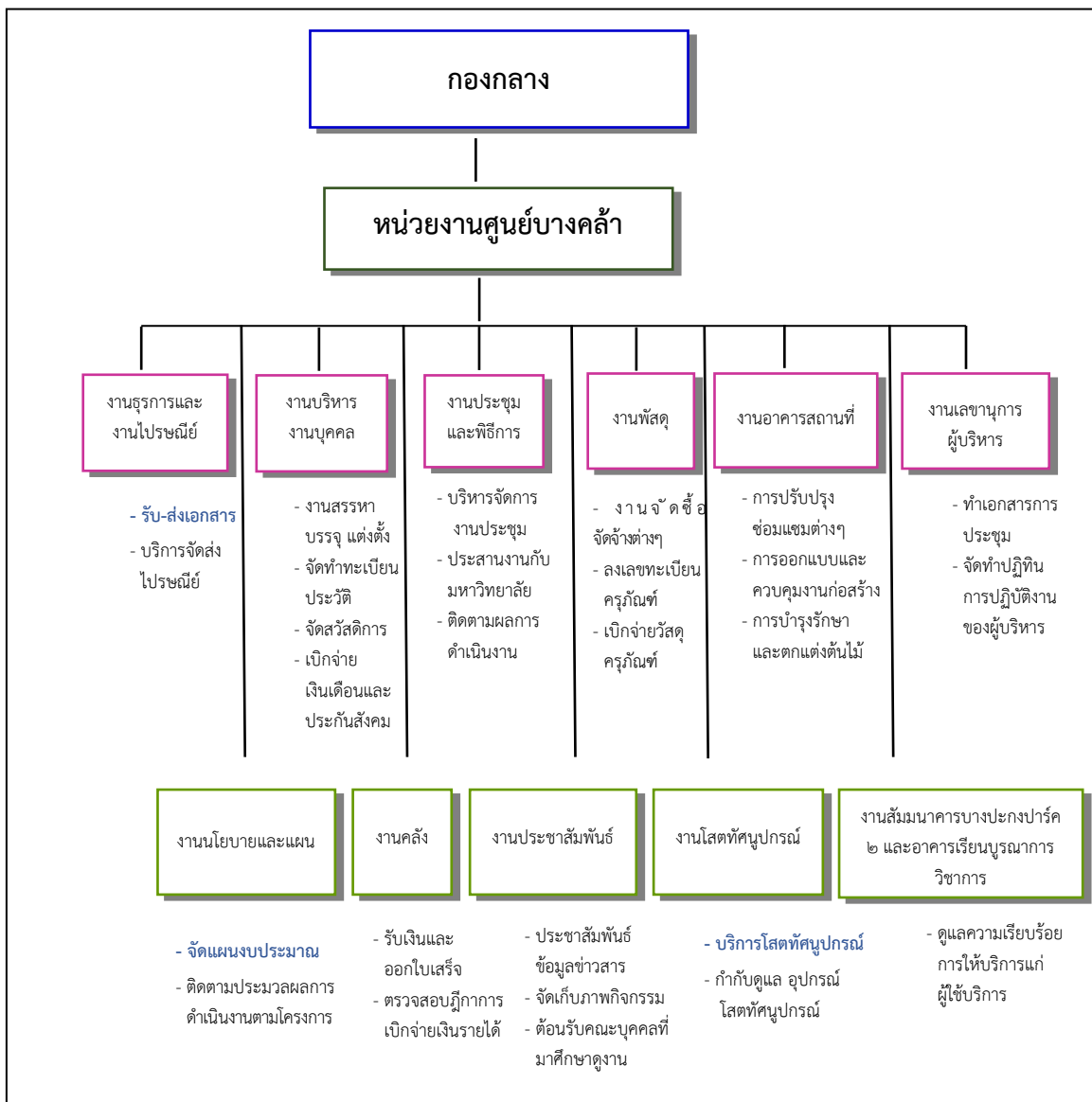
ประวัติหน่วยงานศูนย์บางคล้า

หน่วยงานศูนย์บางคล้าเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัด กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีการแบ่งส่วนงานภายในประกอบด้วย ๑๑ งาน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานของแต่ละงานที่จะต้องปฏิบัติภายในหน่วยงานศูนย์บางคล้า ดังนี้

- (๑) งานธุรการและงานไปรษณีย์
- (๒) งานบริหารงานบุคคล
- (๓) งานประชุมและพิธีการ
- (๔) งานพัสดุ
- (๕) งานอาคารสถานที่
- (๖) งานเลขานุการผู้บริหาร
- (๗) งานนโยบายและแผน
- (๘) งานคลัง
- (๙) งานประชาสัมพันธ์
- (๑๐) งานโสตทัศนูปกรณ์
- (๑๑) งานสัมมนาकारบางปะกงปาร์ค ๒ และอาคารเรียนบูรณาการวิชาการ

เพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยหน่วยงานศูนย์บางคล้า สามารถแบ่งภาระงานหลัก ๆ ดังปรากฏในแผนภาพที่ ๔ ดังนี้

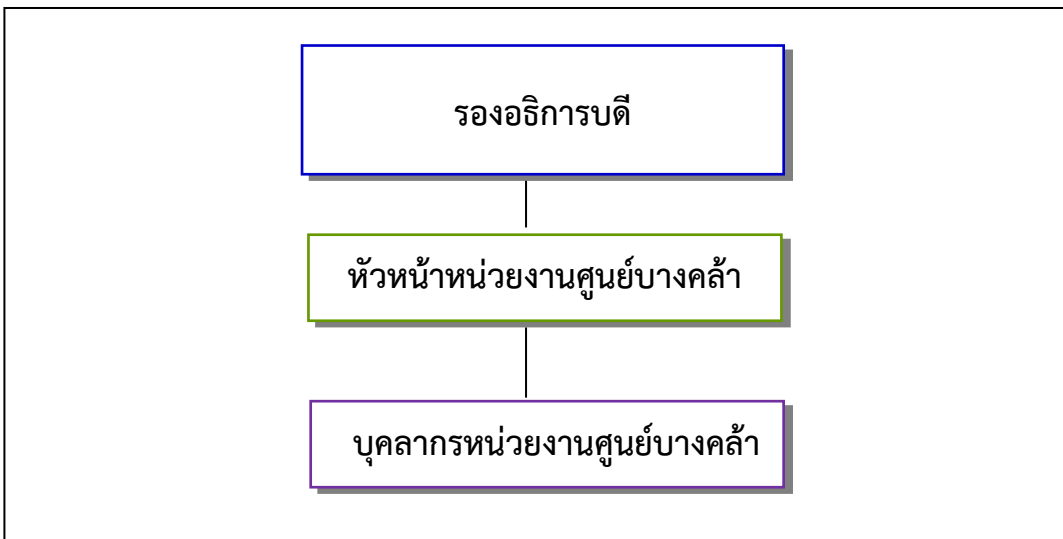
โครงสร้างองค์กรหน่วยงานศูนย์บางคล้า

ภาพที่ ๔ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ หน่วยงานศูนย์บางคล้า กองกลาง สำนักงานอธิการบดี

จากภาพที่ ๔ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ หน่วยงานศูนย์บางคล้า กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มีงานทั้งหมด ๑๑ งาน ซึ่งแต่ละงานต่างมีหน้าที่การปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่มีความแตกต่างกันแต่ทุกงานภายในหน่วยงานศูนย์บางคล้าต่างมีหน้าที่ให้บริการและสนับสนุนการบริหารมหาวิทยาลัย ให้ดำเนินการตามพันธกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างการบริหารหน่วยงานศูนย์บางคล้า

ภาพที่ ๕ โครงสร้างการบริหารหน่วยงานศูนย์บางคล้า

จากภาพที่ ๕ แสดงโครงสร้างการบริหารหน่วยงานศูนย์บางคล้า โดยมีรองอธิการบดี ผู้ได้รับมอบหมายจากอธิการบดีให้ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี กำกับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า โดยให้หัวหน้าหน่วยงานศูนย์บางคล้าเป็นผู้ตรวจสอบและเสนอความเห็นตามระบบงานสารบรรณที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า เพื่อให้ทำงานภายในหน่วยงานศูนย์บางคล้า มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานศูนย์บางคล้า

หน่วยงานศูนย์บางคล้า เป็นหน่วยงานหนึ่งในกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พ.ศ.๒๕๔๙ ให้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็น ๓ กอง ได้แก่ กองกลาง กองนโยบายและแผน และกองพัฒนานักศึกษา โดยมีหน่วยงานศูนย์บางคล้าอยู่ในสังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี ทำหน้าที่หลักเกี่ยวกับให้บริการสนับสนุนภารกิจงานด้านต่าง ๆ เช่น งานธุรการและงานไปรษณีย์ งานพัสดุ งานคลัง งานประชุม และพิธีการ งานอาคารสถานที่งานบริหารงานบุคคล เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด มีงานภาระรับผิดชอบ ดังนี้

๑. งานธุรการและงานไปรษณีย์ ดำเนินการการรับส่งเอกสารทั้งภายในและภายนอกงานพิมพ์และสำเนาเอกสาร บริการจัดส่งไปรษณีย์ประเภทต่าง ๆ

๒. งานบริหารงานบุคคล ดำเนินการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง การจัดเก็บทะเบียนประวัติ การจัดสวัสดิการอื่น ๆ การเบิกจ่ายเงินประกันสังคม เงินเดือน ค่าตอบแทนปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการ

๓. งานประชุมและพิธีการ ดำเนินการบริหารจัดการประชุมต่าง ๆ ประสานงานกับ มหาวิทยาลัย และติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของสภามหาวิทยาลัยและประเมินผล

๔. งานพัสดุ ดำเนินการ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ เบิกจ่ายวัสดุ ครุภัณฑ์ การลงทะเบียน ครุภัณฑ์และทำบัญชีคุมยอดพัสดุ การจำหน่ายครุภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งาน

๕. งานอาคารสถานที่ ดำเนินการการตรวจสอบและซ่อมบำรุง อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ประกอบอาคาร งานสาธารณูปโภค ระบบประปา ระบบปรับอากาศ ระบบไฟฟ้า และการจัดการพลังงาน ดูแลความสะอาดภายในอาคารและบริเวณภายนอก อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร จัดบริการยานยนต์ งานรักษาความปลอดภัยและจราจร

๖. งานเลขานุการผู้บริหาร ดำเนินการ การจัดทำเอกสารการประชุม รายงานการประชุม การทำปฏิทินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร การประสานงานกับบุคคล

๗. งานนโยบายและแผน ดำเนินการการศึกษาวิเคราะห์วิจัย ประสานแผน ประมวลผล พิจารณาเสนอแนะ ติดตามประมวลผลการดำเนินงานตามแผนและโครงการต่าง ๆ

๘. งานคลัง ดำเนินการรับเงินและออกใบเสร็จ ตรวจสอบฎีกาเบิกจ่ายเงินรายได้

๙. งานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จัดเก็บภาพกิจกรรมต่าง ๆ และต้อนรับคณะบุคคลที่มาศึกษาดูงาน

๑๐. งานโสตทัศนูปกรณ์ ดำเนินการบริการโสตทัศนูปกรณ์ด้านการศึกษา ด้านบริการ หอประชุมหรือห้องประชุม รวมถึงกำกับดูแลให้อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งาน

๑๑. สัมมนาकारบางปะกงปาร์ค ๒ และอาคารเรียนบูรณาการวิชาการ ดำเนินการดูแล ความเรียบร้อยการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ

ส่วนที่ ๓

การปรับปรุงภูมิทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า กรณีการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม เชี่ยวชาญในศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอบสนองความต้องการของสังคม และการพัฒนาประเทศตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างงานวิจัยและนวัตกรรมบนฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา บริการวิชาการและประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน องค์กรทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทะนุบำรุง ศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีสถานที่ปฏิบัติงานแยกกันเป็น ๓ แห่ง คือ แห่งแรก ตั้งอยู่อำเภอเมือง เป็นที่ตั้งของสำนักงาน อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการและอาคารที่ทำกรต่าง ๆ แห่งที่สอง ตั้งอยู่อำเภอเมือง เป็นที่ตั้งสำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิต และเป็นบริเวณที่พักอาศัยของข้าราชการ พนักงานของมหาวิทยาลัย และแห่งที่สาม ตั้งอยู่อำเภอบางคล้า เป็นที่สาธารณประโยชน์บนที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ โดยกรมธนารักษ์ได้นำส่งขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ฉช.๖๗๔ ตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปแล้ว การจัดพื้นที่ภายในอาคาร เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ต้องมีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด รวมถึงการจัดพื้นที่ภายนอกอาคาร เช่น สนามกีฬา สวนหย่อม และสนามหญ้าโดยรอบอาคาร ก็ต้องสะอาดและดีด้วย อีกทั้งต้องสามารถดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา มีจัดสรรพื้นที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาสามารถ ใช้ประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งทางด้าน วิชาชีพและวิชาการในศาสตร์ต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยตนเองของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบริการต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและนำไปใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย ตลอดจนเสริมสร้าง ศักยภาพในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและสามารถ แข่งขันได้ ในทุกสภาพการณ์ในยุคปัจจุบันต่อไป โดยองค์ประกอบหลักที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ภูมิทัศน์ภายในและภายนอกอาคาร ได้แก่ พันธุ์พืช ซึ่งมีทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้คลุมดิน และสนามหญ้า การทำงานส่วนนี้ต้องตระหนักเสมอว่า พืชเป็นสิ่งมีชีวิต มีข้อจำกัดในการเจริญเติบโตและต้อง มีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสนามหญ้าเป็นส่วนประกอบหลักอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้มหาวิทยาลัย

มีพื้นที่ สีเขียวเพิ่มขึ้น ฉะนั้น สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารจึงเป็นจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ กล่าวคือ การปลูกต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ การบำรุงรักษา รวมถึงลดทั้งการตัดหญ้าในสนาม ให้เรียบ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยให้น่าอยู่อย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน เนื่องจากอาจเกิดอันตรายขณะปฏิบัติงานได้นอกจากนี้ ต้องเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับหญ้าหรือต้นไม้ที่ปลูกไว้ได้ จากความสำคัญดังกล่าว จึงเห็นว่าควรมีคู่มือในการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือในการตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีคู่มือหลักในการปฏิบัติงานตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ให้กับผู้คนที่สนใจทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

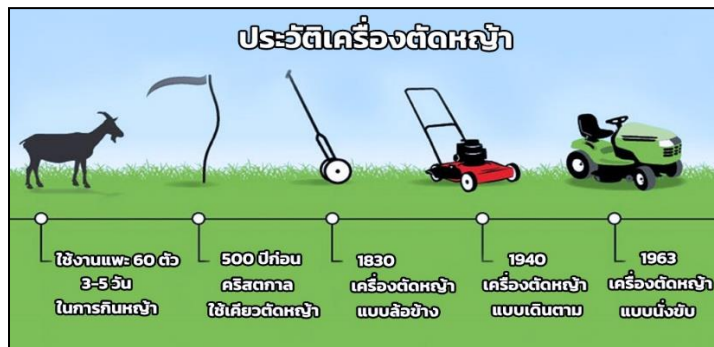
๑. มีคู่มือหลักในการปฏิบัติงานตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๒. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตัดหญ้าและตกแต่งต้นไม้ให้กับผู้คนที่สนใจทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ประวัติของงานตัดหญ้า

เครื่องตัดหญ้า

เครื่องตัดหญ้าถูกประดิษฐ์ขึ้นในปี ๑๘๓๐ โดย Edwin Beard Budding วิศวกรจาก Stroud เมือง Gloucestershire ประเทศอังกฤษ รุ่นมีความคิดหลังจากเห็นเครื่องจักรในโรงทอผ้าในท้องถิ่น ด้วยความเฉลียวฉลาดของ Budding เขาได้พัฒนาเครื่องตัดหญ้าแบบม้วน มันคือชุดใบมีดที่เรียงอยู่รอบ ๆ กระจบอกสูบที่มีด้ามจับแบบผลึก มันคล้ายกับเครื่องออกกำลังกายแบบแอโรบิกที่ไม่ก่อมลพิษ เครื่องจักรในยุคแรก ๆ เหล่านี้ล้วนทำมาจากเหล็กหล่อ และมีลูกกลิ้งด้านหลังขนาดใหญ่ที่มีกระจบอกตัด (รีล) อยู่ด้านหน้า ล้อเฟืองเหล็กหล่อส่งกำลังจากลูกกลิ้งด้านหลังไปยังกระจบอกตัด โดยรวมแล้วเครื่องเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกับเครื่องตัดหญ้าสมัยใหม่อย่างน่าทึ่ง Budding and Ferrabee มีไหวพริบมากพอที่จะอนุญาตให้บริษัทอื่นสร้างสำเนาเครื่องตัดหญ้าของพวกเขาภายใต้ใบอนุญาต ซึ่งประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ Ransomes of Ipswich ซึ่งเริ่มทำเครื่องตัดหญ้าตั้งแต่ต้นปี ๑๘๓๒ บริษัทได้ทำเครื่องตัดหญ้าอย่างต่อเนื่องนับแต่นั้นเป็นต้นมา และขณะนี้ผู้ผลิตอุปกรณ์ดูแลสนามหญ้ารายใหญ่ที่สุดในโลก

ช่วงเวลาทันทีหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เห็นการเติบโตอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในการผลิตเครื่องตัดหญ้า เทคโนโลยีก้าวหน้าไป บริษัทต่าง ๆ จำเป็นต้องหาตลาดใหม่ ๆ สำหรับผลิตภัณฑ์ ยามสงบและลูกค้าก็ย้ายไปยังบ้านชานเมืองหลังใหม่ที่มีสวนขนาดเล็ก ในช่วงทศวรรษที่ ๑๘๕๐ สิทธิบัตรรุ่นแรก ๆ ของ Budding ได้หมดอายุลง และบริษัทอื่น ๆ ก็สามารถแนะนำเครื่องจักร ของตนเองได้ ในช่วงกลางทศวรรษ Thomas Green และ Son of Leeds ได้เปิดตัวเครื่องตัดหญ้า ที่เรียกว่า Silens Messor (หมายถึงเครื่องตัดแบบเงียบ) ซึ่งใช้โซ่เพื่อส่งกำลังจากลูกกลิ้งด้านหลัง ไปยังกระบอกสูบตัด เครื่องจักรเหล่านี้เบากว่าและเงียบกว่าเครื่องจักรที่ใช้เกียร์รุ่นก่อน แม้ว่าจะ มีราคาแพงกว่าเล็กน้อยก็ตาม ในเวลาเดียวกัน Alexander Shanks แห่ง Arbroath ได้แนะนำ เครื่องตัดหญ้า Caledonia และ Ransomes ได้แนะนำ Automaton ทั้งหมดนี้ให้เลือกทั้งแบบเกียร์ หรือแบบโซ่ และกล่องเก็บหญ้าเป็นอุปกรณ์เสริมเพิ่มเติม โมเดลทั้งหมดเหล่านี้ ในขนาดต่าง ๆ และ มีการดัดแปลงเล็กน้อย มีการผลิตในศตวรรษที่ ๒๐ ดังภาพที่ ๖

ภาพที่ ๖ วิวัฒนาการของเครื่องตัดหญ้า

จากภาพที่ ๖ แสดงวิวัฒนาการของเครื่องตัดหญ้าในแต่ละยุค โดยยุค (๑) ใช้งานแพะ ๖๐ ตัว ๓ - ๕ วัน ในการกินหญ้า ยุค (๒) ๕๐๐ ปีก่อนคริสตทศก ใช้เคียวตัดหญ้า ยุค (๓) ปี ๑๘๓๐ เครื่องตัดหญ้า แบบล้อข้าง ยุค (๔) ปี ๑๘๔๐ เครื่องตัดหญ้าแบบเดินตาม และ ยุค (๕) ปี ๑๘๖๓ เครื่องตัดหญ้า แบบนั่งขับ

ประเภทของเครื่องตัดหญ้า

เครื่องตัดหญ้าน้ำมัน

ตัวเลือกยอดนิยมสำหรับเครื่องตัดหญ้าแบบโรตารีคือ เครื่องจักรที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์สันดาป ภายในเครื่องยนต์ดังกล่าวอาจเป็นเครื่องยนต์ ๒ จังหวะ (ปัจจุบันล้าสมัย) หรือเครื่องยนต์ ๔ จังหวะที่ใช้ น้ำมันเบนซิน เครื่องยนต์สันดาปภายในที่ใช้กับเครื่องตัดหญ้า ปกติจะมีกระบอกเดียว กำลังโดยทั่วไปมีตั้งแต่ ๒ ถึง ๗ แรงม้า (๑.๕ ถึง ๖.๗๕ กิโลวัตต์) เครื่องยนต์มักใช้คาร์บูเรเตอร์ และ ต้องใช้ข้อเหวี่ยงแบบแมนนวลเพื่อสตาร์ท แม้ว่าจะมีการสตาร์ทด้วยไฟฟ้าในบางรุ่น เครื่องตัดหญ้า บางรุ่นมีปุ่มควบคุมปีกผีเสื้อบนแฮนด์บาร์ ซึ่งผู้ควบคุมสามารถปรับความเร็วรอบเครื่องยนต์ได้ เครื่องตัดหญ้าอื่น ๆ มีความเร็วรอบเครื่องยนต์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและคงที่ เครื่องตัดหญ้าน้ำมัน มีข้อได้เปรียบเหนือเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าที่มีกำลังและระยะทางที่ไกลกว่า อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้

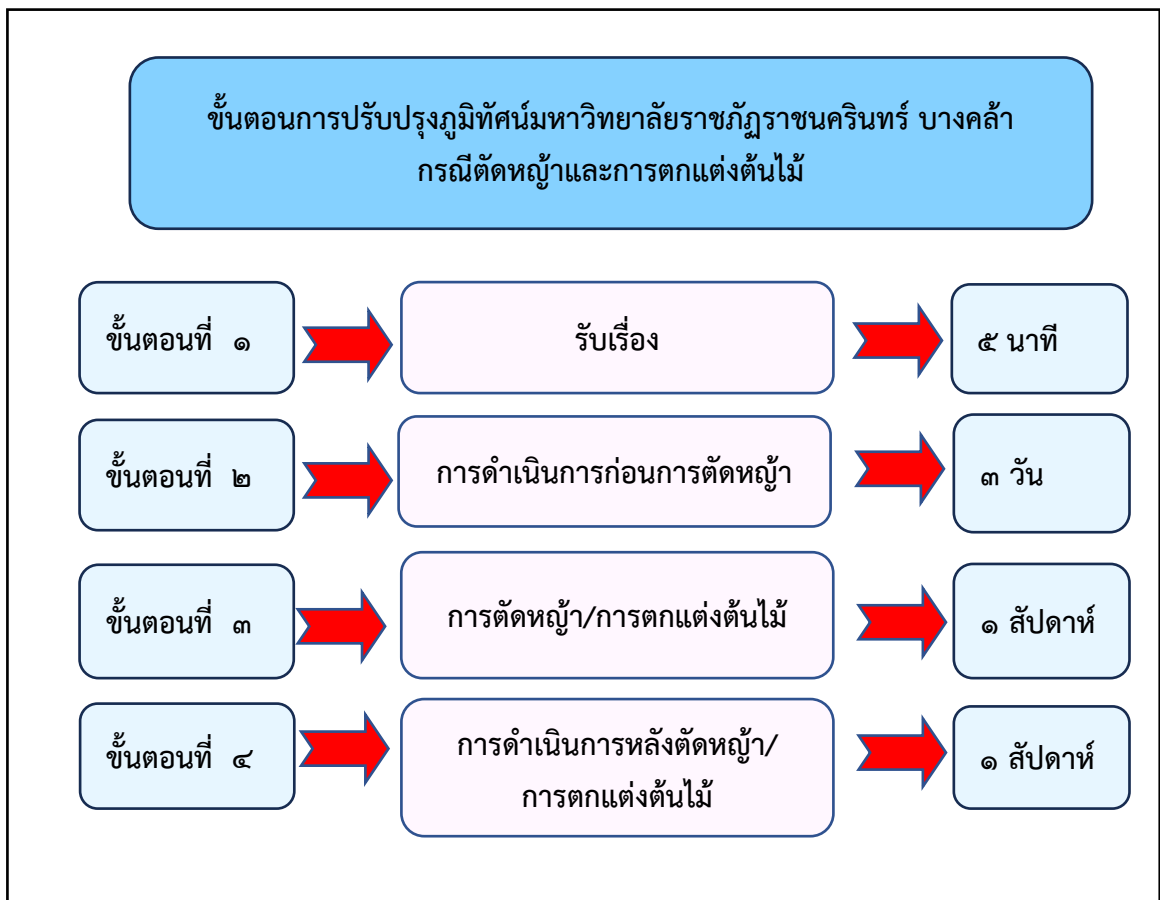
สร้างมลภาวะจำนวนมาก และเครื่องยนต์ต้องการการบำรุงรักษาเป็นระยะ เช่น การทำความสะอาด หรือเปลี่ยนหัวเทียนและตัวกรองอากาศ เป็นต้น

เครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าแบบมีสาย

เครื่องตัดหญ้าแบบมีสายถูกจำกัดด้วยสายไฟต่อท้าย ซึ่งอาจจำกัดการใช้งานกับสนามหญ้าที่ยื่นออกไปด้านนอกมากกว่า ๓๐-๔๐ เมตร จากปลั๊กไฟที่ใกล้ที่สุด เครื่องจักรเหล่านี้อาจเกิดอันตรายเพิ่มเติมจากการตัดสายไฟโดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งจะหยุดเครื่องตัดหญ้า และอาจทำให้ผู้ใช้งานเสี่ยงต่อการถูกไฟฟ้าดูดที่เป็นอันตราย การติดตั้งอุปกรณ์กระแสไฟตกค้าง (RCD) บนเต้าเสียบ อาจลดความเสี่ยงจากการกระแทกได้

เครื่องตัดหญ้าแบตเตอรี่ไฟฟ้าไร้สาย

เครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าไร้สายใช้พลังงานจากแบตเตอรี่แบบชาร์จซ้ำได้ (โดยทั่วไปคือ ๑-๔) จำนวน ๑๒ โวลต์ โดยทั่วไป แบตเตอรี่ที่มากขึ้นหมายถึงเวลาใช้งาน หรือพลังงานที่มากขึ้น แบตเตอรี่อาจอยู่ภายในเครื่องตัดหญ้า หรือภายนอกก็ได้ หากอยู่ด้านนอกแบตเตอรี่ที่หมดแล้วสามารถเปลี่ยนเป็นแบตเตอรี่ที่ชาร์จใหม่ได้ เครื่องตัดหญ้าไร้สายมีความคล่องแคล่วเหมือนเครื่องตัดหญ้าที่ขับเคลื่อนด้วยน้ำมันเบนซินและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของระบบไฟฟ้าแบบมีสาย แต่มีราคาแพงกว่าและมีรุ่นน้อยกว่า (โดยเฉพาะแบบขับเคลื่อนด้วยตัวเอง) มากกว่าทั้งสองรุ่นนั้น

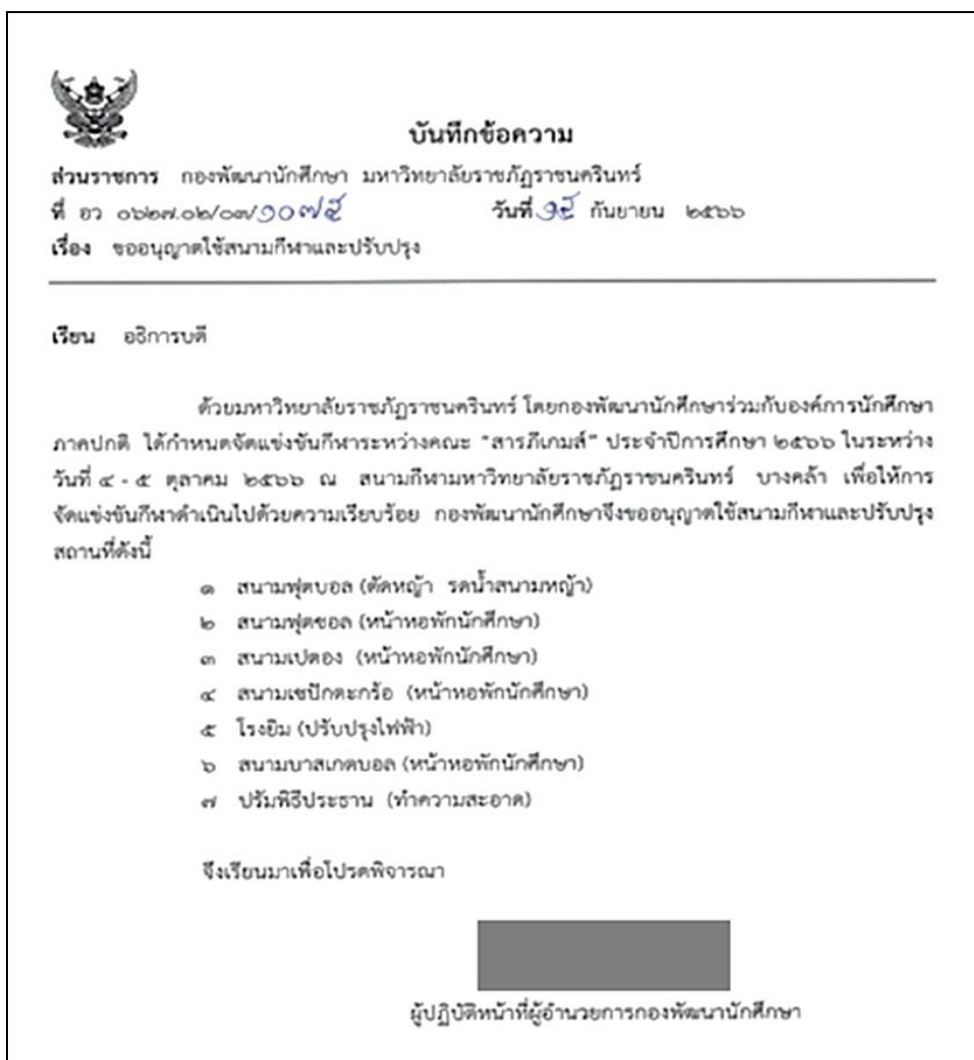

ภาพที่ ๗ ขั้นตอนการปรับปรุงภูมิทัศน์ (กรณีตัดหญ้าและการตกแต่งต้นไม้)

จากภาพที่ ๗ แสดงขั้นตอนการปรับปรุงภูมิทัศน์ (กรณีตัดหญ้าและการตกแต่งต้นไม้) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า โดยผู้ปฏิบัติงานได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้ ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ ๑ รับเรื่อง ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการก่อนการตัดหญ้า ขั้นตอน ที่ ๓ การตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้ ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการหลังการตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญแตกต่างกันออกไป อธิบายได้ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ รับเรื่อง

ผู้ปฏิบัติงานรับเรื่องจากงานธุรการหน่วยงานศูนย์บางคล้า โดยที่เจ้าหน้าที่งานธุรการพิมพ์ บันทึกข้อความที่มีการมอบหมายงานส่งให้ผู้ปฏิบัติรับทราบและดำเนินการ ตัวอย่างบันทึกข้อความ ตามภาพที่ ๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่ ฮว ๐๖๒๗.๐๖/๐๗/๑๐๗๕ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๖
เรื่อง ขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุง

เรียน อธิการบดี

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยกองพัฒนานักศึกษาร่วมกับองค์การนักศึกษา ภาคปกติ ได้กำหนดจัดแข่งขันกีฬาระหว่างคณะ “สารภีเกมส์” ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ในวันที่ ๔ - ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ สนามกีฬามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า เพื่อให้การจัดแข่งขันกีฬาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย กองพัฒนานักศึกษาจึงขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุงสถานที่ดังนี้

- ๑ สนามฟุตบอล (ตัดหญ้า รดน้ำสนามหญ้า)
- ๒ สนามฟุตบอล (หน้าหอพักนักศึกษา)
- ๓ สนามเปตอง (หน้าหอพักนักศึกษา)
- ๔ สนามเซปักตะกร้อ (หน้าหอพักนักศึกษา)
- ๕ โรงยิม (ปรับปรุงไฟฟ้า)
- ๖ สนามบาสเกตบอล (หน้าหอพักนักศึกษา)
- ๗ ปริมณีสีประธาน (ทำความสะอาด)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

ภาพที่ ๘ ตัวอย่างบันทึกข้อความขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุง

จากภาพที่ ๘ แสดงตัวอย่างบันทึกข้อความขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุง ซึ่งกองพัฒนานักศึกษาขออนุญาตใช้สนามกีฬาและปรับปรุงสถานที่ เพื่อจัดแข่งขันกีฬา “สารภีเกมส์” โดยกำหนดวันในการใช้สนามกีฬามาด้วย จากกรณีดังกล่าว เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับหนังสือแล้ว จะต้อง

พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดในบันทึกข้อความ วางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับกิจกรรมให้ทันตามเวลาที่กำหนด

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การแจ้งขอใช้สถานที่ของแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์นั้น กระชั้นชิดเกินไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดเตรียมสถานที่ ซึ่งในการจัดเตรียมสถานที่แต่ละครั้งจะต้องมีการสำรวจพื้นที่และปรับปรุงให้พร้อมใช้งาน ซึ่งในบางครั้งคนงานจะมีงานส่วนที่รับผิดชอบประจำค้างอยู่ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้งานออกมาไม่เรียบร้อย

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

งานอาคารสถานที่ควรจัดทำบันทึกข้อความแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เรื่องการขอใช้สนาม โดยให้แจ้งความประสงค์ในการขอใช้สนาม อย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่มีความประสงค์ขอใช้สนาม ควรมีการประสานงานกับงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้า ในเบื้องต้นก่อน เพื่องานอาคารสถานที่จะได้ดำเนินการวางแผนและจัดบุคลากรรับผิดชอบได้ทันต่อกำหนดการขอใช้สนาม

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการก่อนการตัดหญ้า

เมื่อมีกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยการกำหนดวัน - เวลา ที่จะใช้ชัดเจน โดยกำหนดให้ปรับปรุงสนามให้พร้อมสำหรับรองรับการจัดโครงการและกิจกรรมแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีการประชุมวางแผนและเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์สำหรับการตัดหญ้าสนาม โดยต้องมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมของวัสดุและอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน และตรวจสอบชนิดของหญ้าที่จะทำการตัด เพื่อให้การดำเนินงานแล้วเสร็จก่อนถึงวันที่ใช้งาน โดยเครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ต้องใช้ในการตัดหญ้าประกอบด้วย

๑. อุปกรณ์สำหรับตัดหญ้า มีดังนี้

- ๑.๑ รถตัดหญ้า ๔ ล้อ แบบนั่งขับ
- ๑.๒ เครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย
- ๑.๓. เอ็นตัดหญ้า
- ๑.๔. ตลับเอ็นตัดหญ้า
- ๑.๕ มีดโต้

๒. อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดหลังการตัดหญ้า มีดังนี้

- ๒.๑ ไม้กวาดแข็ง
- ๒.๒ ที่ตักขยะ
- ๒.๓ ถังใส่ขยะ

ทั้งนี้ อุปกรณ์ดังกล่าวที่จะใช้ในการตัดหญ้าสนาม และอุปกรณ์ทำความสะอาดหลังจากการตัดหญ้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นการปรับปรุงทัศนียภาพและรองรับโครงการหรือกิจกรรม ผู้ปฏิบัติงานต้องพิจารณาวัสดุและอุปกรณ์แต่ละรายการเพื่อให้งานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ โดยต้องเตรียมความพร้อมวัสดุและอุปกรณ์แต่ละรายการ ดังนี้

๑. อุปกรณ์สำหรับใช้ในการตัดหญ้า มีดังนี้

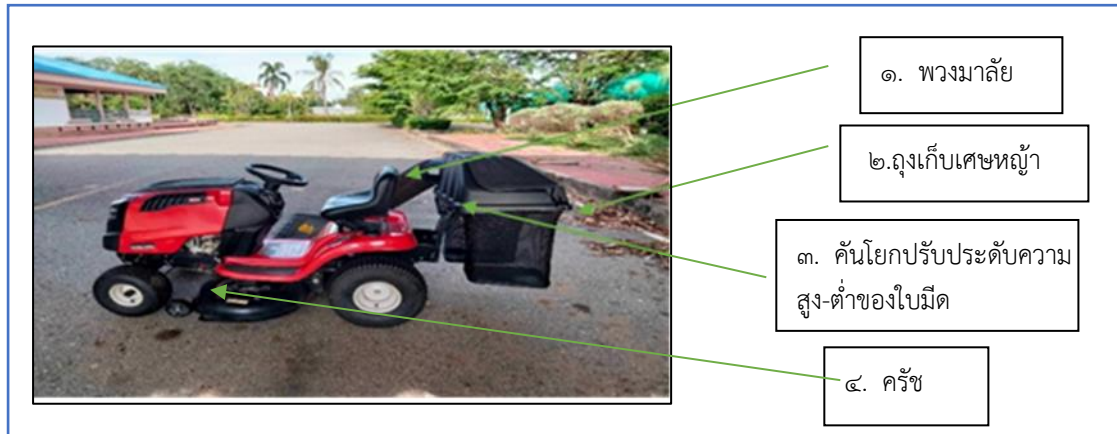
เครื่องตัดหญ้าถือได้ว่าเป็นอุปกรณ์สำคัญ ที่ช่วยทุ่นแรงได้มากกับการตัดหญ้าในสนามกีฬาและลานกว้าง ๆ ในปัจจุบันเครื่องตัดหญ้ามักมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะต้องตระหนักในการเลือกเครื่องมือในการตัดหญ้าให้เหมาะสมกับพื้นที่และชนิดของหญ้าที่จะตัด ดังนี้

๑.๑ รถตัดหญ้า ๔ ล้อ แบบนั่งขับ

เครื่องตัดหญ้าแบบนั่งขับ หรือที่มักนิยมเรียกกันว่า รถตัดหญ้าขนาดใหญ่ สามารถบังคับทิศทางการเคลื่อนที่ได้เหมือนรถยนต์ ทั้งยังสามารถปรับระดับความลึกของใบมีดได้ ช่วยให้หญ้า มีความเรียบอย่างสม่ำเสมอ เหมาะกับสนามหญ้าที่มีพื้นที่กว้างมาก ๆ แต่ไม่เหมาะแก่การใช้งาน ในบ้านที่มีพื้นที่สนามหญ้าแคบ ๆ เพราะมีราคาแพง และสิ้นเปลืองพลังงานเชื้อเพลิง สามารถปรับระดับตัดหญ้าได้ ๖ ระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำสุด ๑ เซนติเมตร ถึงระดับสูงสุด ๙ เซนติเมตร

สามารถ ปรับระดับ การตัดหญ้าให้สูงต่ำได้ ขณะทำงานตัดหญ้าจะมีที่จับเก็บหญ้าในตัว เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเสียเวลาและ เสียแรง ในการทำความสะอาดหลังจากตัดเสร็จ

รถตัดหญ้าแบบนั่งขับมี ๓ แบบ คือ (๑) ตัดหญ้าสวน (๒) ตัดหญ้าสวนและสนาม (๓) ตัดหญ้าสนาม โดยรถตัดหญ้าที่ใช้ในการปฏิบัติงาน แสดงดังตัวอย่างภาพที่ ๙

ภาพที่ ๙ ตัวอย่างรถตัดหญ้า ๔ ล้อ แบบนั่งขับ

จากภาพที่ ๙ แสดงตัวอย่างรถตัดหญ้า ๔ ล้อ แบบนั่งขับ ประกอบด้วย (๑) พวงมาลัย (๒) ถังเก็บเศษหญ้า (๓) คันโยกปรับความเร็วสูง-ต่ำ ของใบมีด (๔) ครีซ

วิธีการใช้งาน

ใช้ตัดหญ้าในสนามที่มีขนาดใหญ่ พื้นที่เรียบ และเก็บเศษหญ้าใส่ถังเก็บได้ทันที

๑.๒ เครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย

เครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย เป็นประเภทที่นิยมใช้กันทั่วไป เนื่องจากมีสายสะพายทำให้ใช้งานได้อย่างสะดวก ลดความเมื่อยล้า เพราะไม่ต้องยกเครื่องมือตัดหญ้าเป็นเวลานาน ๆ จะมีอยู่ด้วยกัน ๒ แบบ คือ ๑.แบบสะพายป่าแบบก้านแข็ง มีทั้งแบบเครื่องยนต์เบนซิน ๒ จังหวะ และเครื่องยนต์เบนซิน ๔ จังหวะ มีความแข็งแรง ทนทาน และ ๒. แบบสะพายป่าแบบก้านอ่อน ตัวเครื่องสามารถโค้งงอได้ มีความคล่องตัวในการใช้งานสูง

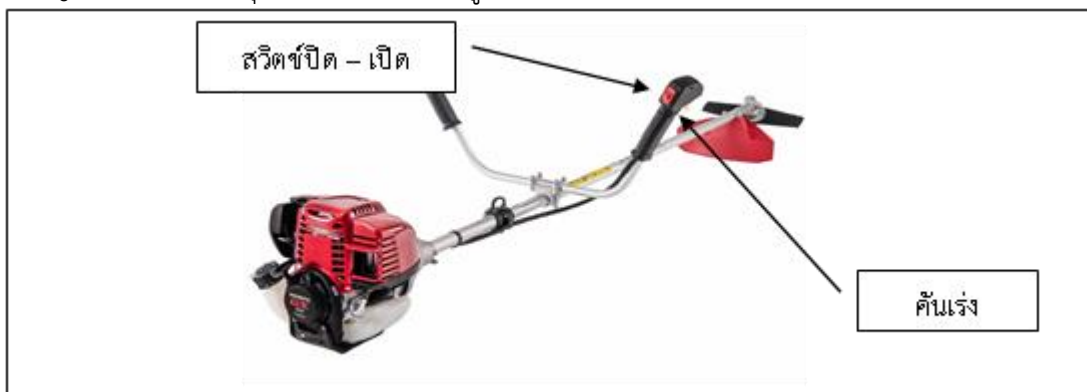
เครื่องตัดหญ้าข้อแข็งและข้ออ่อน จัดว่าเป็นเครื่องตัดหญ้าประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าในรูปแบบที่มีความต่างกัน

ทั้งนี้ เครื่องตัดหญ้าทั้งสองประเภทเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการดูแลสนามหญ้าหรือสวน ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างดี แต่สิ่งสำคัญคือต้องเลือกประเภทของเครื่องจักรให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการใช้งาน

๑.๒.๑ เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า แบบก้านแข็ง

เครื่องตัดหญ้าข้อแข็ง มักจะเป็นเครื่องที่มีน้ำหนักและมีพลังการตัดมากกว่า ซึ่งตัวเครื่อง ได้ถูกออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่หนาและมีกิ่งไม้แข็ง เช่น หญ้าที่พบในทุ่งหรือบนไหล่เขา ไหล่ทาง โดยปกติแล้วจะมีเครื่องยนต์ที่ให้พลังได้มากและสามารถตัดใบมีดที่วงตัดใหญ่ที่สามารถตัดหญ้าที่แข็งและมีวัสดุอย่างเช่นกิ่งไม้ป่นอยู่ได้อย่างง่ายดาย ดังแสดงในตัวอย่างภาพที่ ๑๐

ภาพที่ ๑๐ ตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า (แบบก้านแข็ง)

จากภาพที่ ๑๐ แสดงตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสายสะพายป่า (แบบก้านแข็ง) ประกอบด้วย (๑) คัมแรง (๒) สวิทช์ปิด - เปิด เครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง นับว่าเป็นเครื่องตัดหญ้าประเภทหนึ่ง ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่หนาและเหนียว เช่น หญ้าที่พบในทุ่งนาหรือตามไหล่เขา โดยปกติจะเป็นเครื่องจักรที่หนักและทรงพลังกว่าเครื่องตัดหญ้าข้ออ่อน (เครื่องตัดหญ้าแบบนิ่ม) ซึ่งออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่นิ่มกว่า เครื่องตัดหญ้าแบบแข็งมักจะติดตั้งเครื่องยนต์ทรงพลังและใบมีดที่คมซึ่งสามารถตัดหญ้าที่แข็งได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติเพิ่มเติม เช่น แท่นตัดสำหรับงานหนักหรือความสามารถในการจัดการกับทางลาดชันหรือพื้นที่ขรุขระ

ตัวอย่างของเครื่องตัดหญ้าแบบแข็ง ได้แก่ รถแทรกเตอร์ที่มีอุปกรณ์เสริมสำหรับตัดหญ้า เครื่องตัดหญ้า (หรือที่เรียกว่าแปรงหมูหรือเลื่อยตัดหญ้า) และเครื่องตัดหญ้าเกรดเชิงพาณิชย์ เครื่องจักรเหล่านี้มักใช้สำหรับการดูแลหญ้า ในพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น ในพื้นที่เกษตรกรรมหรือภูมิทัศน์

ข้อดีและข้อเสียของเครื่องตัดหญ้าแบบแข็ง

ข้อดี:

- สามารถตัดหญ้าที่หนาและแข็งได้อย่างง่ายดาย
- สามารถจัดการกับหญ้าในพื้นที่ขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- อาจมีคุณสมบัติเพิ่มเติม เช่น แท่นตัดสำหรับงานหนัก หรือความสามารถในการจัดการกับทางลาดชันหรือพื้นที่ขรุขระ
- อาจเหมาะสำหรับใช้ในการเกษตรหรือการจัดสวน

ข้อเสีย:

- อาจมีราคาแพงกว่าในการซื้อหรือบำรุงรักษามากกว่าเครื่องตัดหญ้าขั้วอ่อน
- อาจต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการดำเนินการหรือการซ่อมรบ
- อาจแรงเกินไปสำหรับใช้ในพื้นที่ขนาดเล็กหรือบอบบาง
- อาจสร้างเสียงรบกวนและมลพิษมากกว่าเครื่องตัดหญ้าแบบนึ่ง
- การพิจารณาความต้องการเฉพาะและงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญเมื่อตัดสินใจว่า เครื่องตัดหญ้าแบบแข็งคือตัวเลือกที่เหมาะสมหรือไม่ ในบางกรณีเครื่องตัดหญ้าแบบนึ่งอาจเหมาะสมกับความต้องการมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของพื้นที่ที่ต้องการดูแลรักษา

๑.๒.๒ เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายบ่า แบบก้านอ่อน

เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายบ่า แบบก้านอ่อน มีโครงสร้างในลักษณะที่สามารถติดตั้ง ในลักษณะสะพายหลังที่ใช้งานบนพื้นที่เกษตรได้ง่ายและไม่มีปัญหา ดังนั้น การทำงานกับวัชพืชชนิดนี้จึงง่ายมากและไม่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนและยาก แต่อย่างไรก็ตามวัชพืชชนิดนี้ยังอาจมีลักษณะทางบวกและทางลบหลายอย่างที่แตกต่างกันไป การรู้จักแต่ละรุ่นและเปรียบเทียบเครื่องตัดหญารุ่นนี้กับรุ่นอื่น ๆ อาจเป็นสัญญาณของการซื้อหรือไม่ซื้อเครื่องตัดหญารุ่นนี้ตามความต้องการและงบประมาณได้

ภาพที่ ๑๑ ตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายบ่า (แบบก้านอ่อน)

จากภาพที่ ๑๑ แสดงตัวอย่างเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายบ่า (แบบก้านอ่อน) ประกอบด้วย (๑) ด้ามจับ (๒) สวิตช์ปิด - เปิด (๓) คันเร่ง เครื่องตัดหญ้าขั้วอ่อน เป็นเครื่องตัดหญ้าประเภทหนึ่ง ที่ออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่มีลักษณะนิ่มกว่า เช่น หญ้าที่พบในสวนหรือสนามหญ้า โดยทั่วไปจะเป็นเครื่องจักรที่เบาและมีประสิทธิภาพการตัดน้อยกว่าเครื่องตัดหญ้าขั้วแข็ง ซึ่งมักจะออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่หนาและแข็ง เครื่องตัดหญ้าแบบอ่อนนั้นมักจะติดตั้งเครื่องยนต์ที่มีขนาดเล็กกว่าแบบข้อแข็งและใบมีดส่วนใหญ่ที่มีกำลังน้อยและวงตัดแคบกว่า และเหมาะสำหรับการใช้งานในพื้นที่ขนาดเล็กหรือบนทางลาดที่ไม่มีสิ่งกีดขวาง มักจะใช้สำหรับดูแลสนามหญ้าหรือสวนที่ได้รับการดูแลเป็นประจำ และสามารถเป็นแบบใช้มือถือไว้เพื่อตัดได้ (เช่น เครื่องตัดหญ้าแบบผลึกหรือเครื่องเล็มหญ้าแบบมือถือ) หรือแบบใช้ไฟฟ้า (เช่น เครื่องตัดหญ้าแบบขีหรือเครื่องเล็มหญ้าไฟฟ้า) ตัวคุณสมบัตินี้บางอย่างที่ควรพิจารณาเมื่อเลือกเครื่องตัดหญ้าขั้วอ่อน ได้แก่ ขนาดของแท่นตัด (พื้นที่ที่ใบมีดผ่าน) ประเภท

ของเครื่องยนต์ (น้ำมันหรือไฟฟ้า) ความกว้างของระยะของใบมีดตัด และคุณสมบัติเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น การออกแบบรูปทรง การใช้งานอื่น ๆ ส่วนของเครื่องตัดหญ้าข้ออ่อน เป็นลักษณะของเครื่องที่เบากว่าและมีแรงตัดน้อยกว่า ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อตัดหญ้าที่มีความนิ่มและไม่มีเศษปนมากกว่า เช่น หญ้าที่พบในสวนหรือสนามหญ้าในสวนหรือบ้าน โดยปกติแล้วจะมีเครื่องยนต์ขนาดเล็กกว่าและใบมีดที่มีกำลังรอบตัดที่น้อยกว่า และเหมาะสำหรับการใช้งานในพื้นที่ขนาดเล็กหรือบนทางลาดที่นุ่มนวลกว่า มีความคล่องตัวค่อนข้างสูงสามารถใช้ตัดได้อย่างสะดวกตัวและมีน้ำหนักน้อยกว่าเมื่อเทียบกับ เครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง

ข้อดี ข้อเสียของเครื่องตัดหญ้าข้ออ่อน

ข้อดี:

- สามารถใช้งานได้ง่ายกว่าเครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง
- อาจเหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ขนาดเล็กหรือบบบางมากกว่า
- อาจสร้างเสียงรบกวนและมลพิษน้อยกว่าเครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง
- สามารถซื้อหรือบำรุงรักษาได้ถูกกว่าเครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง

ข้อเสีย:

- อาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าเครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็ง และอาจไม่สามารถตัดหญ้าหนาหรือหญ้าที่แข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- อาจไม่เหมาะสำหรับใช้ในพื้นที่ขนาดใหญ่หรือขรุขระมากขึ้น
- อาจต้องใช้เวลาและความพยายามมากขึ้นในการดูแลพื้นที่ขนาดใหญ่ของหญ้า
- การพิจารณาความต้องการและงบประมาณเฉพาะของคุณเป็นสิ่งสำคัญเมื่อตัดสินใจว่าเครื่องตัดหญ้าแบบนิ่มคือตัวเลือกที่เหมาะสมสำหรับคุณหรือไม่ ในบางกรณี เครื่องตัดหญ้าแบบข้อแข็งอาจเหมาะกับความต้องการของคุณมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของพื้นที่ที่ต้องการบำรุงรักษา

วิธีการใช้งาน

ใช้ตัดหญ้าในบริเวณพื้นที่รกร้าง หญ้าสูง พื้นที่สูงต่ำไม่เท่ากัน และสามารถใช้ตกแต่งพื้นที่ขอบไหล่ทางถนน หรือพื้นสนามหญ้าให้สวยงามและเรียบร้อยได้ดี

๑.๓ เอ็นตัดหญ้า

เอ็นตัดหญ้า ทำจากไนลอน จึงไม่มีความเสี่ยงถึงแม้จะขาดก็ตาม นอกจากนี้ เชือกใช้ตัดหญ้าโดยบิดเป็นชั้นเล็กๆ จึงไม่จำเป็นต้องเก็บหญ้าหลังตัดหญ้า และยังสามารถหลีกเลี่ยงการทิ้งหญ้าไว้บางส่วนเพราะเราสามารถมองเห็นสถานการณ์ตัดหญ้าในสนามได้ง่ายเนื่องจากหญ้าที่ตัดหญ้าไม่อยู่บนพื้นแต่จะทับถมกัน เอ็นตัดหญ้า มีหลายขนาดซึ่งมักจะอ้างอิงถึงเส้นผ่านศูนย์กลางของสตริงมากกว่าความยาว มีขนาดตั้งแต่ ๑ มิลลิเมตร ถึง ๔ มิลลิเมตร

- ขนาด ๑ มิลลิเมตร เหมาะสำหรับงานเบา เช่น การตัดแต่งรอบแปลงดอกไม้หรือขอบทางเดินทั่วไป

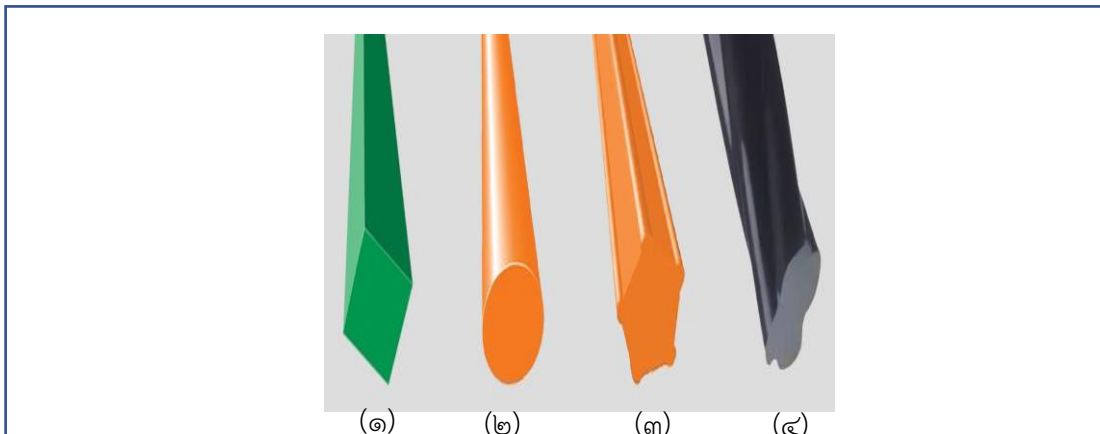
- ขนาด ๒ มิลลิเมตร เหมาะสำหรับงานปานกลาง เช่น ตัดแต่งต้นไม้หรือพุ่มไม้เป็นต้น
- ขนาด ๓ มิลลิเมตร ยอดยืดสำหรับการใช้งานเชิงพาณิชย์ หรือที่ใช้งานหนัก ซึ่งต้องใช้เครื่องยนต์ทรงพลังที่จับคู่กับสายที่ทนทานซึ่งสามารถหั่นผ่านส่วนที่หนาที่สุดได้อย่างง่ายดายโดยไม่เสื่อมสภาพเร็ว
- ขนาด ๔ มิลลิเมตร ใช้โดยมืออาชีพที่ต้องการกำลังตัดสูงสุดและความทนทานในพื้นที่หนาแน่น เช่น หญ้าเปียกหรือพุ่มไม้หนาทึบ และแปรปรวนประเภทอื่นที่อาจมีปัญหาอย่างมาก โดยทั่วไปแล้วเอ็นตัดหญ้า ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่านั้นเหมาะสำหรับงานที่เบาๆ เช่น งานที่พบในสวนขนาดเล็ก เส้นที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่กว่าเหมาะสำหรับงานหนัก เช่น การตัดผ่านวัชพืชหนาแน่น แปรปรวน และหญ้าสูง

ขนาดเอ็นตัดหญ้า

หนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ต้องพิจารณาคือ ความหนาของเอ็นตัดหญ้าที่จะใช้งาน สิ่งเหล่านี้อาจมีผลกระทบอย่างมาก ต่อประสิทธิภาพการทำงานของ เครื่องตัดหญ้า การใช้น้ำหนักที่ไม่ถูกต้อง อาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการตัดต่ำ และอาจทำให้อุปกรณ์เสียหายได้ เอ็นตัดหญ้าที่มีเส้นที่บางเกินไป อาจขาดหรือสึกหรออย่างรวดเร็ว ในขณะที่เอ็นตัดหญ้าเส้นที่หนาเกินไปอาจทำให้เครื่องยนต์ทำงานหนักเกินไปหรือทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ได้ อย่างไรก็ตามการเลือกเอ็นตัดหญ้า ความหนา ที่เหมาะสมก็จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ความหนาแน่นของหญ้าและวัชพืชที่กำลังตัด และพลังของเครื่องตัดหญ้า ท้ายที่สุดแล้วการเลือกขนาดเอ็นตัดหญ้าที่เหมาะสม ความต้องการจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าอุปกรณ์จะมีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุดในขณะที่ลดความเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือ การบาดเจ็บ ให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งการใช้เอ็นตัดหญ้าผิดขนาดอาจส่งผลที่แย่อต่อการดูแลสนามหญ้า และอายุการใช้งานที่ยาวนานของอุปกรณ์ได้ หากเอ็นตัดหญ้าที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่าที่แนะนำสำหรับงานที่หนักกว่า จะพบว่าใช้เวลาทำงานแต่ละชิ้นมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากเอ็นตัดหญ้า ที่เล็กกว่าจะต้องผ่านหลายครั้งในแต่ละพื้นที่ ก่อนที่จะตัดผ่านการเติบโตในระดับปานกลางได้อย่างเต็มที่นั่นเอง ในทางกลับกันหากใช้เอ็นตัดหญ้าที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่กว่าที่แนะนำ สำหรับงานที่เบาๆ เช่น ขอบรอบ ๆ ทางเดิน เป็นต้น ซึ่งความแม่นยำเป็นกุญแจสำคัญ แทนที่จะใช้แรงเพียงอย่างเดียว อาจทำให้สนามหญ้าเสียหายได้หากใช้เอ็นตัดหญ้าที่หนาเกินไปแล้วตัดผ่านหญ้า หรือพืช ที่บอบบางด้วยมือหนัก เส้นเหล่านั้นอาจไม่ฟื้นตัวจากการตัดแต่งที่รุนแรงเช่นนี้ ความเสี่ยงอีกอย่างหนึ่งคือเมื่อชนกับพื้นผิวแข็ง เช่น หินหรือขอบคอนกรีตโดยไม่ตั้งใจเอ็นตัดหญ้าที่หนักกว่าอาจทำให้เกิดการติดกลับได้หากติดตั้งเส้นที่หนากว่าตัวกำจัดวัชพืช นอกจากประสิทธิภาพที่แย่อและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้น้ำหนักที่ไม่เหมาะสมแล้ว การใช้เอ็นตัดหญ้าที่หนาเกินไปยังอาจส่งผลให้ เครื่องตัดหญ้าสึกหรอมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การซ่อมแซมที่มีค่าใช้จ่ายสูงในอนาคตได้ การตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนถึงขนาดเอ็นตัดหญ้าจะทำให้มั่นใจได้ว่าได้รับกำลังตัดและประสิทธิภาพที่เหมาะสมที่สุด ในขณะที่หลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทั้งอุปกรณ์และพื้นที่สนามหญ้า

รูปร่างของ เอ็นตัดหญ้า

รูปร่างของเอ็นตัดหญ้า ปรับให้เหมาะสมสำหรับการทำงานที่แตกต่างกัน บางรูปร่างมีเฉพาะในเส้นผ่านศูนย์กลางบางขนาดเท่านั้น เอ็นตัดหญ้าสามารถออกแบบให้ต้านทานการหลุดลุ่ย และการแยกส่วนหรือเพื่อความทนทาน ลดเสียงรบกวน แข็งแรง และทนทานต่ออุณหภูมิได้ โดยรูปร่างของเอ็นตัดหญ้าจะปรากฏ ดังภาพที่ ๑๒

ภาพที่ ๑๒ ตัวอย่างรูปร่างของเอ็นตัดหญ้า

จากภาพที่ ๑๒ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างของเอ็นตัดหญ้า ที่ผู้ปฏิบัติงานใช้งานได้ ๔ รูปแบบ คือ แบบที่ ๑ แบบเหลี่ยม แบบที่ ๒ ธรรมดาหรือวงกลม แบบที่ ๓ แบบ X-Line และแบบที่ ๔ แบบเกลียว โดยมีลักษณะการใช้งานดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) สายเอ็นตัดหญ้าแบบเหลี่ยม

สายเอ็นตัดหญ้าแบบเหลี่ยม มีหน้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งเพิ่มกำลังการตัด มีความคมมากกว่าเส้นกลมและเหมาะสำหรับงานตัดหญ้าหนาที่บ หรืองานตัดแต่งที่ใช้งานหนัก เส้นตารางสามารถสร้างรอยตัดที่สะอาดกว่า และมีโอกาสน้อยที่จะฉีกผ่านพืชพรรณ

(๒) สายเอ็นตัดหญ้าแบบกลม

สายเอ็นตัดหญ้าแบบกลม นี้คือรูปร่างมาตรฐานและพบมากที่สุด มีหน้าตัดเป็นวงกลม ให้ความสมดุลที่ดีระหว่างพลังการตัด และความทนทาน เอ็นตัดหญ้าแบบกลม เหมาะสำหรับงานตัดแต่งทั่วไปและสามารถจัดการกับหญ้า และวัชพืชได้หลากหลายประเภท

(๓) สายเอ็นตัดหญ้า X-Line

สายเอ็นตัดหญ้า X-Line มักทำจากวัสดุที่ทนทาน เช่น ไนลอนหรือโพลีเมอร์อื่น ๆ และมีรูปร่าง ขนาด และความหนาต่าง ๆ กัน คุณสมบัติและคุณลักษณะเฉพาะของเอ็นตัดหญ้า X-Line อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้ผลิต และวัตถุประสงค์การใช้งาน

(๔) สายเอ็นตัดหญ้าแบบเกลียว

สายเอ็นตัดหญ้าแบบเกลียวมีรูปร่างเป็นเกลียวโดยมีเกลียวสองเส้นขึ้นไปที่บิดเข้าด้วยกัน การออกแบบนี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัด และประสิทธิภาพของสายการผลิต สายตีเกลียวเป็นที่รู้จักในด้านความแข็งแรงที่เพิ่มขึ้น เสียงที่ลดลง และความต้านทานต่อการแตกหัก ที่ดีขึ้นเหมาะสำหรับงาน

ตัดแต่งที่มีความต้องการสูง และสามารถจัดการกับหญ้าและวัชพืชที่มีความหนาแน่นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอ็นตัดหญ้าแต่ละประเภทก็มีข้อดี และข้อเสียแตกต่างกันไป ตามลักษณะงาน ดังนั้นการเลือกอย่างระมัดระวังตามความต้องการเฉพาะจึงเป็นสิ่งสำคัญถึงแม้ว่าเอ็นตัดหญ้าแบบเกลียวจะมีประสิทธิภาพอย่างแน่นอนสำหรับการใช้งานหนัก อย่าลืมพิจารณางานที่จะทำก่อนตัดสินใจเลือกใช้เอ็นตัดหญ้า

วิธีการใช้งาน

ใช้กับเครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย ตัดบริเวณขอบสนามที่ติดกับพื้นปูนซีเมนต์

๑.๔ ตลับเอ็นตัดหญ้า

วิธีการเลือกตลับเอ็นตัดหญ้า

การจะเลือกใช้ตลับเอ็นตัดหญ้า จำเป็นจะต้องพิจารณาความแข็งแรงของโครงสร้างภายนอก ลักษณะเส้นเอ็นที่รองรับและน้ำหนักของตัวตลับเอ็น เพราะน้ำหนักของแต่ละแห่งย่อมมีพื้นที่ และลักษณะความหนาแน่นของหญ้าที่ต่างกัน แล้วตลับเอ็นตัดหญ้าแบบใดจะเหมาะกับการใช้งานที่สุด

๑. เลือกตลับเอ็นตัดหญ้าให้เหมาะสมกับเครื่องตัดหญ้า

ตลับเอ็นตัดหญ้าหรือกระปุกรองรับการใช้งานทั้งเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าและเครื่องตัดหญ้าน้ำมัน แต่ก่อนที่จะเลือกใช้งานต้องมาตรวจสอบก่อนว่า โครงสร้างของตลับเอ็นเหล่านี้ทำจากพลาสติกหรือโลหะ เพื่อให้ตอบโจทย์การใช้งานสูงสุดและไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับเครื่องตัดหญ้า แสดงดังภาพที่ ๑๓

ภาพที่ ๑๓ ตัวอย่างตลับเอ็นตัดหญ้า ที่ใช้กับเครื่องตัดหญ้าแต่ละประเภท

จากภาพที่ ๑๓ แสดงตัวอย่างตลับเอ็นตัดหญ้าที่ใช้กับเครื่องตัดหญ้าแต่ละประเภท ซึ่งใช้ได้กับเครื่องตัดหญ้าแบตเตอรี่ เครื่องตัดหญ้าน้ำมัน และเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้า ซึ่งเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าไม่ว่าจะเป็นแบบไร้สายหรือแบบใช้กับไฟบ้าน ก็ต้องใช้มอเตอร์ไฟฟ้าเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งธรรมชาติของมอเตอร์ไฟฟ้าย่อมมีรอบที่สูงแต่ให้แรงบิดที่ต่ำ จึงต้องใช้ตลับเอ็นตัดหญ้าที่มีน้ำหนักเบา

มีแรงเหวี่ยงหนีศูนย์กลางต่ำ มีแรงสั่นในการทำงานน้อย เพราะจะช่วยให้มอเตอร์ไม่ร้อนเร็ว สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลับเอ็นตัดหญ้าพลาสติกเป็นชิ้นส่วนที่มีน้ำหนักเบาจึงเหมาะที่จะใช้กับเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้า แต่ก็อย่าลืมตรวจสอบดูรุ่นและขนาดของตลับเอ็นตัดหญ้าพลาสติกด้วยว่ารองรับกับเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้าในรุ่นที่ใช้อยู่หรือไม่ เพราะเครื่องตัดหญ้าไฟฟ้ามักจะมีขนาดเพลลาที่แตกต่างกัน

๒. ตรวจสอบขนาด จำนวนเส้นเอ็นที่ตลับเอ็นตัดหญารองรับได้

ยิ่งเส้นเอ็นตัดหญ้ามีขนาดเล็ก ยิ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงความละเอียดในการตัดเล็มหญ้าแต่ในขณะเดียวกันเส้นเอ็นตัดหญ้าที่มีขนาดใหญ่ก็จะช่วยให้สามารถตัดวัชพืชที่ต้นเหนียวและหนา ได้ดีกว่าซึ่งตลับเอ็นตัดหญ้าส่วนใหญ่จะมาพร้อมกับสายเอ็นในตัว แต่ในขณะเดียวกันก็รองรับเส้นเอ็นได้หลายขนาด ซึ่งสามารถถอดเปลี่ยนได้ตามการใช้งาน สำหรับจำนวนเส้นเอ็นที่ยื่นออกมาจากตลับเอ็นตัดหญารุ่นยอดนิยมจะเป็นเส้นเอ็น ๒ ทาง โดยจะม้วนเก็บสายเส้นเอ็นเข้าไปในโรลภายในตลับโดยตรง หากต้องการให้เส้นเอ็นยาวขึ้นจากเดิม ในขณะที่ตลับเอ็นยังหมุนอยู่ก็เพียงกระแทกปุ่มหรือหัวด้านหน้าของตลับเอ็นลงกับพื้นแล้วเส้นเอ็น จะยื่นออกมาแบบอัตโนมัติโดยอาศัยแรงเหวี่ยงจากเครื่องตัดหญ้าพร้อมให้ใช้งานทันทีโดยไม่ต้องหยุดเดินเครื่องเพื่อดึงสายเอ็นให้ยุ่งยาก

๓. เลือกตลับเอ็นตัดหญ้าที่น้ำหนักเบา ช่วยประหยัดพลังงาน

ตลับเอ็นตัดหญ้าเป็นส่วนควบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องยนต์ของเครื่องตัดหญ้าโดยตรง หากตลับเอ็นตัดหญ้ามีขนาดใหญ่ น้ำหนักมากก็จะทำให้เกิดแรงต้านในการทำงานมากกว่าปกติสิ่งที่ตามมาก็คืออาจทำให้เครื่องยนต์ร้อนไวและใช้พลังงานมากกว่าปกติ ถ้าหากเป็นเครื่องตัดหญ้ามอเตอร์ไฟฟ้าก็จะเปลืองไฟ เนื่องจากตัวเครื่องกินกระแสไฟมากขึ้น อาจส่งผลให้สายไฟและอุปกรณ์เชื่อมต่อไฟฟ้าเกิดความร้อนสูงตามไปด้วย และถ้าเป็นเครื่องยนต์น้ำมันก็จะทำให้เครื่องรอบสะดุดสิ้นเปลืองน้ำมัน ดังนั้นเพื่อเป็นการประหยัดพลังงาน จึงควรเลือกใช้ตลับเอ็นตัดหญ้าที่มีน้ำหนักเบา

วิธีการใช้งาน

สวมติดปลายเครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย

๑.๕ มีดโต้

มีดขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ใบมีดมีรูปร่างคล้ายน้ำเต้าผ่าเสี้ยว หัวโต สันหนโคนมีดแคบ ด้ามทำด้วยไม้เป็นบ้องต่อออกไปจากตัวมีด ขนาดสันพอมือกำมีดโต้ขนาดใหญ่ และกลางใช้ฟัน หรือผ่าทั่วไป ขนาดเล็กใช้กรีดหรือผ่าทุเรียน เป็นต้น ลักษณะของมีดพม่าโต้หรือมีดอีโต้ ปรากฏดังภาพที่ ๑๔

ภาพที่ ๑๔ ตัวอย่างลักษณะต่าง ๆ ของมีดโต้

จากภาพที่ ๑๔ แสดงตัวอย่างลักษณะต่าง ๆ ของมีดโต้ โดยแสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของมีดโต้ (๑) มีดโต้ด้ามอ้อ ขนาด ๑๐ นิ้ว (๒) มีดโต้หัวกลมด้ามไม้ ขนาด ๑๐ นิ้ว (๓) มีดโต้หัวตัดด้ามไม้ ขนาด ๑๐ นิ้ว และ (๔) มีดโต้ ๒ ปลอก หัวตัดสมอ ขนาด ๑๐ นิ้ว ซึ่งแต่ละชนิดก็จะมีการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป

วิธีการใช้งาน

ใช้สำหรับสับต้นหญ้าที่เลื้อยออกมานอกขอบสนาม ซึ่งรถตัดหญ้าหรือเครื่องตัดหญ้าไม่สามารถตัดได้

๒.อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาด จากการตัดหญ้าเรียบร้อยแล้ว มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ ไม้กวาด

ไม้กวาดแต่ละประเภทมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน มีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับการใช้งานแต่ละประเภท แบ่งออกได้ ดังนี้

(๑) ไม้กวาดแข็ง (ไม้กวาดทางมะพร้าว)

ไม้กวาดทางมะพร้าว หนึ่งในเครื่องมือเครื่องใช้ทำความสะอาดที่ต้องมีติดไว้ทุกบ้าน ถึงจะหาซื้อได้ง่ายตามร้านค้าทั่วไปในราคาไม่สูงมากนัก แต่เชื่อว่าไม้กวาดทางมะพร้าวทุกด้ามจะมีคุณภาพ เหมาะแก่การนำมาใช้งานได้ทนทานตามต้องการ

ภาพที่ ๑๕ ตัวอย่างไม้กวาดแข็ง (ไม้กวาดทางมะพร้าว)

จากภาพที่ ๑๓ แสดงให้เห็นลักษณะของไม้กวาดแข็ง (ไม้กวาดทางมะพร้าว ประกอบด้วย ก้านมะพร้าว และด้ามจับไม้กวาดแข็ง ไม้กวาดที่ทำจากทางมะพร้าวด้ามจับยาวกว่า ไม้กวาดทั่วไป มักนำมาใช้กวาดทำความสะอาดพื้นข้างนอก ลานบ้าน สนามหญ้า โดยจะนำมากวาดเศษหิน ดิน ทราย ใบไม้ หรือเศษขยะชิ้นใหญ่ไว้กองรวมกัน รวมทั้งนำมาใช้กวาด น้ำท่วม เพื่อแก้ปัญหาน้ำขังให้ระบายลงท่อด้วย โดยทั่วไปแล้ว ไม้กวาดทางมะพร้าวอาจแบ่งประเภท ตามลักษณะและพื้นผิว ที่นำไปใช้งาน เพื่อให้นำไปใช้งานได้ถูกต้องและได้ประโยชน์จริงไม้กวาดทางมะพร้าว แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่ ไม้กวาดทางมะพร้าวสำหรับกวาดซีเมนต์ และไม้กวาดทางมะพร้าวสำหรับกวาดพื้นดิน

๑) ไม้กวาดทางมะพร้าว สำหรับกวาดซีเมนต์

ลักษณะของพื้นซีเมนต์ค่อนข้างเรียบและแข็งดูดซับแรงกระแทกได้น้อยการเลือกใช้ ไม้กวาดทางมะพร้าวให้เหมาะนั้นจึงต้องเลือกก้านมะพร้าวอ่อน เมื่อลองกวาดพื้นแล้วก้านมะพร้าว โค้งตัวตามแรงกวาดได้ง่าย หากคุณกำลังมองหาใบมะพร้าวสำหรับนำไปทำไม้กวาดเองนั้น อาจต้องเลือกทางมะพร้าวที่มีใบเขียวสดไม่แก่มาก

๒) ไม้กวาดทางมะพร้าว สำหรับกวาดพื้นดิน

พื้นดินธรรมชาติจะอ่อนนุ่มและยวบกว่าพื้นซีเมนต์ ขึ้นอยู่กับความชื้นและสภาพอากาศ การเลือกใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวต้องใช้ก้านมะพร้าวที่แข็ง เมื่อลองกวาดพื้นแล้ว ก้านมะพร้าวไม่โค้งตัวตามแรงกวาด เพราะก้านที่แข็งกว่าจะช่วยกวาดเศษขยะที่ติดตามร่องเล็ก ๆ ของพื้นดินออกมาได้ง่ายกว่า ส่วนใครที่ทำไม้กวาดเอง ควรเลือกทางมะพร้าวแก่ ใบออกเขียวเข้มหรือเหลือง

วิธีดูแลเก็บรักษาไม้กวาดทางมะพร้าว

๑. นำไม้กวาดมาผึ่งแดดให้แห้งทุกครั้งเมื่อใช้กวาดพื้นที่มีน้ำขัง จากนั้นจึงนำไปเก็บให้เรียบร้อย
๒. ควรเคาะฝุ่นออก นำไปล้างน้ำสะอาดแล้วผึ่งให้แห้งก่อน
๓. เก็บโดยตั้งด้านก้านมะพร้าวให้ชี้ขึ้น

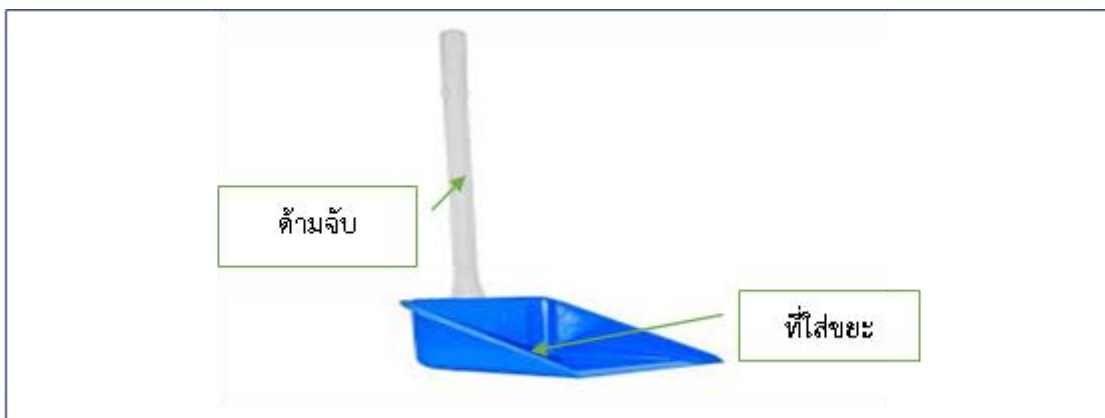
วิธีการใช้งาน

ควรจับด้ามไม้กวาดเอียงเล็กน้อย ออกแรงกวาดปกติ ไม่ต้องกดด้ามไม้กวาดมากเกินไป เพราะปลายก้านอาจงอได้ โดยกวาดเศษใบหญ้าที่เราตัดแล้วให้อยู่เป็นกองเดียวกัน เพื่อสะดวกในการเก็บใส่ถังขยะ

๒.๒ ที่ตักขยะ

เป็นอุปกรณ์ทำความสะอาด เก็บกวาดสิ่งสกปรกหรือสิ่งที่ต้องการกำจัดออกไปจากพื้นที่ โดยใช้คู่กับไม้กวาด ซึ่งสิ่งสกปรกก็จะถูกกวาดมารวมกันแล้วโยกเข้าที่ตักขยะ จากนั้นก็ทิ้งลงถังขยะ ทั้งนี้ที่ตักขยะ มีอยู่ด้วยกัน ๒ แบบ คือ

๒.๒.๑ ที่ตักขยะพลาสติก

ภาพที่ ๑๖ ตัวอย่างที่ตักขยะพลาสติก

จากภาพที่ ๑๖ แสดงตัวอย่างที่ตักขยะพลาสติก ประกอบด้วย ด้ามจับและที่ใส่ขยะที่ตักขยะพลาสติก ด้ามกลมผลิตจากพลาสติกคุณภาพดีสีไซน่หน้าลาดโดยกว้างช่วยให้กวาดเก็บฝุ่นผงละเอียดได้ดี จุกขยะได้มาก ซึ่งด้ามจับทรงกลมแข็งแรงจับถนัดมือน้ำหนักเบาเคลื่อนย้ายสะดวกยกเททิ้งใส่ถังขยะได้ง่าย

๒.๒.๒ ที่ตักขยะแบบสังกะสี

ภาพที่ ๑๗ ตัวอย่างที่ตักขยะแบบสังกะสี

จากภาพที่ ๑๗ แสดงตัวอย่างที่ตักขยะแบบสังกะสี ประกอบด้วย ด้ามจับและที่ใส่ขยะ ตักขยะแบบสังกะสี ผลิตจากสังกะสีแข็งแรงทนทาน ใช้สำหรับงานเก็บกวาดต่าง ๆ สิ่งสกปรกมีทั้งแบบแห้ง และแบบเปียก ส่วนลักษณะของพื้นที่กวาดก็จะมีทั้งพื้นเรียบ พื้นขรุขระ หรือไม่ก็เป็นพื้นดิน ดังนั้น จึงต้องเลือกใช้งานที่ตักขยะให้ถูกกับพื้นผิวของงาน

วิธีการใช้งาน

ตักเศษหญ้าที่รวบรวมเอาไว้เป็นกองตักใส่ภาชนะรองรับ เช่น ตักใส่ตระกร้าขยะ ตักใส่ถุงดำ เป็นต้น

๒.๓ ถุงดำ

ถุงดำ (Garbage Bag) เป็นถุงที่ใช้สำหรับบรรจุสิ่งปฏิกูลประเภทขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะทั่วไป เศษหิน เศษปูน ขยะติดเชื้อ ขยะอันตราย หรือจัดเก็บสิ่งของไว้อัศจรรย์เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปทิ้ง ซึ่งลักษณะของถุงขยะทั่วไปจะทำมาจากเม็ดพลาสติก HDPE คุณภาพดี ที่มีความเหนียวเป็นพิเศษไม่ฉีกขาดง่ายมีหลายขนาดหลายสีให้เลือกใช้งาน เช่น ถุงขยะสีดำ ถุงขยะสีฟ้า/น้ำเงิน ถุงขยะสีเขียว ถุงขยะสีแดง และถุงขยะสีขาว โดยแต่ละแบบจะนำมาใช้บรรจุขยะที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ถุงขยะยังมีความยืดหยุ่นในการรองรับน้ำหนัก ทนทานต่อแสงแดดและสภาวะแวดล้อม สามารถใช้กันน้ำให้กับสิ่งของและแยกขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ดังนั้น ถุงขยะจึงเหมาะนำมาใช้งานกับทุกสถานที่ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน อาคารสำนักงาน โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า โรงงานอุตสาหกรรม และสถานที่สาธารณะทั่วไป ซึ่งจะปรากฏดังภาพที่ ๑๘

ภาพที่ ๑๘ ตัวอย่างถุงดำ

จากภาพที่ ๑๘ แสดงตัวอย่างถุงดำ โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะของถุงดำว่ามีลักษณะแบบใด “ถุงดำ” ที่วางขายทั่วไป แม้ว่าโดยมากผู้ผลิตจะไม่ได้มีการระบุเอาไว้ชัดเจนตามมาตรฐานแล้วจะมีความหนาประมาณ ๐.๗๐-๐.๙๐ มิลลิเมตร (๗๐-๙๐ ไมครอน) โดยปกติความหนาของถุงจะสัมพันธ์กับขนาดของถุง ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงขยะส่วนใหญ่ที่ทิ้งเป็นประจำ เพื่อให้สอดคล้องกับประโยชน์การใช้สอยได้มากที่สุด เช่น ถ้าเป็นถุงขยะที่ใช้ในครัวสำหรับทิ้งเศษอาหาร ก่องอาหาร ควรพิจารณาเลือกถุงที่มีความหนา ๐.๙๐ มิลลิเมตร เพื่อป้องกันการฉีกขาด แต่ถ้าขยะที่เป็นของแข็ง น้ำหนักเบา เช่น เศษกระดาษในออฟฟิศ ก็อาจจะเลือกถุงขยะที่บางลงได้ อย่างไรก็ตามความหนาของถุงขยะไม่สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของถุงขยะได้เสมอไป บ่อยครั้งพบว่า ถุงขยะที่หนานั้นกลับมีความเหนียวและยืดหยุ่น น้อยกว่าถุงขยะที่บางกว่า เพราะความเหนียว ยืดหยุ่น และทนทานขึ้นกับคุณภาพของวัสดุ ที่นำมาผลิตด้วย

ขนาดของถุงดำ

ถุงดำมีหลายขนาดให้เลือกใช้ ดังนั้น ก่อนซื้อถุงดำควรตรวจสอบขนาดของถังขยะก่อนว่ามีความกว้าง ความยาวเท่าไร รวมถึงปริมาณความจุของถังด้วย โดยการเลือกขนาดของถุงดำ เราควรเลือกขนาดถุงให้มีความใหญ่กว่าถังพอประมาณ เพื่อให้เหลือพื้นที่ในการมัดปากถุงนั่นเองและไม่ควรเลือกขนาดที่ใหญ่เกินไป เพราะจะเป็นการใช้งานถุงดำไม่คุ้มค่า โดยมาตรฐานทั่วไปถุงดำจะมีขนาดได้แก่ (หน่วยเป็นนิ้ว) ๑๘x๒๐, ๒๔x๒๘, ๒๖x๓๔, ๓๐x๔๐, ๓๖x๔๕ และ ๔๕x๖๐ ดังนั้นก่อนจะซื้อถุงดำก็อย่าลืมตรวจสอบขนาดให้ดี เพื่อให้เหมาะสมและใช้งานถุงดำได้คุ้มค่าที่สุด

วิธีการใช้งาน

ใช้ในการใส่เศษขยะที่ได้กวาดกันมาเป็นกอง โดยใช้ที่ตักขยะตักเศษขยะและนำไปใส่ลงในถุงดำเพื่อจะได้นำไปทิ้งให้เรียบร้อย

การตรวจสอบสภาพความเรียบร้อยของอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดหญ้า มี ๗ วิธี ดังนี้

๑. ลับคมใบมีด การดูแลให้ใบมีดมีความคมเป็นหนึ่งในสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อให้เครื่องตัดหญ้าทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยให้หญ้าเติบโตอย่างแข็งแรง หากตัดหญ้าด้วยใบมีดที่จะเป็นการฉีกหญ้าแทน ทำให้ต้นไม่เสียหายการลับใบมีดปีละครั้งหรือสองครั้งก็เพียงพอแล้ว อย่างน้อยที่สุดควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีคมและพร้อมใช้งานเมื่อเริ่มต้นใช้งาน หากใบมีดไม่สามารถลองใช้ค้อนตอกกลับเข้ารูป หรือหากไม่สามารถซ่อมแซมได้ให้เปลี่ยนชุดใหม่อย่าตัดโดยที่ใบมีดยังงอ

๒. เปลี่ยนหัวเทียน การเปลี่ยนหัวเทียนทุกปีจะช่วยให้อุปกรณ์ตัดหญ้าอยู่ในสภาพที่เหมาะสมที่สุด

๓. ตรวจสอบน้ำมันเครื่อง ก่อนเริ่มการตัดหญ้า ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีน้ำมันเครื่องอยู่ในเครื่องยนต์ โดยใช้ก้านวัดระดับน้ำมันเพื่อตรวจสอบระดับและเติมน้ำมันตามความจำเป็นเหมาะสม

๔. ตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อสิ้นสุดการตัดหญ้าแล้ว ควรนำน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหลือออกจากเครื่องยนต์

๕. เช็ครองอากาศ ตรวจสอบว่า แผ่นกรองอากาศสะอาดและไม่มีเศษผง หากไม่ถอดตันจนเกินไปอาจทำความสะอาดได้ แต่ถ้าสกปรกมากควรเปลี่ยนแผ่นกรองอากาศอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๖. เช็คยาง เครื่องตัดหญ้าแบบนั่งขับ/หรือแบบเดินตาม ควรตรวจสอบว่าลมยางเต็มแล้ว ซึ่งจะช่วยให้เครื่องทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นเดียวกับเครื่องตัดหญ้าประเภทอื่นที่มียางเป่าลม

๗. เช็คจาระบี จาระบี คือสารหล่อลื่นชนิดหนึ่งที่น่ามาใช้งานกับชิ้นส่วนเครื่องจักร เพื่อลดแรงเสียดทาน และปกป้องพื้นผิวไม่ให้เสื่อมสภาพจากการกัดกร่อน และด้วยลักษณะทางกายภาพที่กิ่งของแข็งและกิ่งของเหลวทำให้สามารถยึดเกาะชิ้นงานได้ดี จาระบีจึงเหมาะกับการใช้งานบริเวณชิ้นส่วนที่ไม่สามารถใช้น้ำมันหล่อลื่นทั่วไปได้ เช่น ตลับลูกปืน ฟันเฟือง ข้อเหวี่ยง ควรหยอดจาระบีทุก ๒๐-๓๐ ชั่วโมง

ทั้งนี้ต้องเช็คอุปกรณ์ทุก ๆ ตัว เช่น เอ็นตัดหญ้า กระจุกเอ็นตัดหญ้า (ตลับเอ็นตัดหญ้า) ไม่กวาดแข็ง ที่ตัดขยะ ถูดำใส่ขยะ มีดโต้ ว่ามีเพียงพอและพร้อมที่จะใช้งานได้หรือไม่ หากตรวจเช็คแล้ว ไม่เพียงพอและไม่พร้อมใช้งานให้จัดหาเพิ่มเติม

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับ และเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไม่เพียงพอสืบเนื่องมาจากในกรณีที่มีหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ทำเรื่องมาขอใช้สนามโดยเวลากระชั้นชิด ซึ่งงานอาคารสถานที่หน่วยงานศูนย์บางคล้า ที่รับผิดชอบในการดูแลสนามมีงานประจำที่รับผิดชอบอยู่แล้ว แต่เมื่อมีงานขอใช้สนามเร่งด่วนเข้ามาทำให้เครื่องมือที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

แต่ละหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ที่มีความประสงค์ขอใช้สนามควรมีการประสานงานภายในกับงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้าก่อน และเมื่อประสานงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำบันทึกขอใช้สนามตามขั้นตอน โดยต้องมีความประสงค์ขอใช้สนามอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

ข้อเสนอแนะ

แต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ที่มีความประสงค์ขอใช้สนามควรมีการประสานงานภายในกับงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้าก่อน เมื่อประสานงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำบันทึกขอใช้สนามตามขั้นตอน โดยต้องมีความประสงค์ขอใช้สนามอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

ขั้นตอนที่ ๓ การตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้

หญ้า

“หญ้า” ถือเป็นหนึ่งในของตกแต่งบ้านที่ สำนักงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ แต่การปลูกหญ้าก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะหญ้าถือเป็นหนึ่งในของตกแต่งที่ดูแลยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย ที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดู ยิ่งทำให้คนรักต้นไม้ใบหญ้า คนรักสวนหลาย ๆ คน หนักใจ การปลูกหญ้าหญ้ามียหลายประเภทและหญ้าแต่ละประเภทก็มีลักษณะที่ไม่เหมือนกัน มีการดูแลรักษาที่แตกต่างกัน ซึ่งหญ้าที่นิยมปลูกในไทย ๕ ชนิด ดังนี้

๑. หญ้าญี่ปุ่น

ภาพที่ ๑๙ ตัวอย่างหญ้าญี่ปุ่น

จากภาพที่ ๑๙ แสดงตัวอย่างหญ้าญี่ปุ่น แสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของต้นหญ้าญี่ปุ่นสำหรับชนิดนี้หรือเรียกอีกชื่อว่า Japanese Lawn grass มีใบเล็กละเอียด ปลายใบแข็ง เวลาสัมผัสจะระคายผิวหนัง มีถิ่นกำเนิดจากแถบตอนเหนือของประเทศจีน และคาบสมุทรเกาหลีหรือที่เรียกว่า “แมนจูเรีย” แม้จะมีต้นกำเนิดในดินแดนที่หนาวสุดซึ้ง แต่ก็ยังเป็นชนิดที่เจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนเช่นกัน มีความทนทานต่อสภาพอากาศที่เลวร้ายได้ดี ไม่ว่าจะหนาวจัด และแห้งแล้งจัด ชอบแดดจัดตลอดทั้งวัน ทนต่อการเหยียบย่ำได้ดี พันธุ์ญี่ปุ่นนี้ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

๑. ชนิดใบกว้าง จะมีใบประมาณ ๔ มิลลิเมตร
๒. ชนิดใบกลม ใบเล็กและละเอียดกว่า ซึ่งเป็นที่นิยมปลูกในประเทศไทยอย่างมาก

ลักษณะของหญ้าญี่ปุ่นโดยทั่วไป

- ลำต้น เป็นพวงเลื้อยตามดิน ลำต้นจะตั้งแข็งทั้งลำต้นบนดิน และลำต้นใต้ดิน
- ใบ ใบสีเขียวเข้ม ใบเล็กละเอียดกลมแข็ง ปลายใบแข็งและแข็งกระด้างเวลาสัมผัสจะระคายผิวหนังขอบใบเรียบไม่มีขนช่อดอกสั้นดอกเล็ก และมีสีน้ำตาลออกดำ ดอกจะรวมกันแน่นบนก้านดอก ดอกจะบานจากส่วนล่างขึ้นบน

การดูแลรักษาหญ้าญี่ปุ่น

สำหรับพันธุ์ญี่ปุ่นโดยปกติต้องการน้ำมาก และมีการเจริญเติบโตช้ากว่าชนิดตกแต่งสนาม โดยทั่วไป จึงต้องใช้เวลานานนับเดือนหรือเป็นปีกว่าพันธุ์ญี่ปุ่นจะขึ้นปกคลุมเต็มสนาม เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตช้า เมื่อขึ้นแล้วจะหนาแน่นมากขึ้นคลุมดินจนวัชพืชไม่สามารถขึ้นแข่งได้ไม่ต้องการการตัดแต่งบ่อยนักเพราะเจริญเติบโตช้า เมื่อใดที่ปล่อยทิ้งรกร้างไว้นาน ๆ ก็จะขึ้นเป็นกระจุกแข็งจนทำให้การตัดแต่งลำบากยิ่งขึ้น เป็นชนิดที่ทนต่อการเหยียบย่ำพอสมควร แต่ไม่เหมาะจะใช้นั่งเล่น เพราะมีใบที่แข็งกระด้างเวลานั่งจะรู้สึกรำคาญจากต้นหญ้าที่แทงกัน จึงเหมาะสำหรับการปลูกเพื่อปกคลุมหน้าดินสร้างบรรยากาศสวนเขียวสดขึ้นมากกว่าจะลงไปนั่งไปนอนเล่นทำกิจกรรม

สำหรับดินปลูกต้นไม้ที่เหมาะสมกับชนิดนี้ ควรมีความเป็นกรดเป็นด่าง pH ประมาณ ๖-๗ และยังชอบขึ้นในดินเหนียวด้วย พันธุ์ญี่ปุ่นไม่ต้องการการใส่ปุ๋ยมากนัก ทนต่ออากาศหนาวได้ดี อาจทนได้ถึงประมาณ ๑๐-๒๐ องศาฟาเรนไฮด์ ทนต่อโรคหรือแมลงต่างๆ ได้มากกว่าชนิดอื่น เรียกว่า สมบุกสมบันเหมาะกับคนที่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลสนามหญ้า แต่อย่างไรก็ดีถึงจะไม่ค่อยมีเวลาประคบประหม่อมแต่ข้อควรระวัง คือ ต้องอย่าให้พันธุ์ญี่ปุ่นขาดน้ำเป็นเวลานาน ๆ เพราะเมื่อใดที่ขาดน้ำหรือแห้งแล้ง นานสีของใบจะเหลืองโดยทันทีและยากที่จะฟื้นต้องใช้เวลาานกว่าจะกลับเขียวชอุ่มดังเดิม

การตัดแต่งหญ้าญี่ปุ่น

สำหรับพันธุ์ญี่ปุ่นชนิดนี้ควรเล็มตัดให้สั้นประมาณ ๐.๕-๑.๐ นิ้วอยู่เสมอ ๆ โดยตัดทุก ๆ ๗-๑๐ วัน ถ้าปล่อยทิ้งไว้นานวันจะขึ้นเป็นกอเป็นกระจุก เมื่อตัดแล้วจะมีสีเหลืองเป็นหย่อม ๆ ดูแล้วไม่สวยงาม ซึ่งเป็นข้อเสียของชนิดนี้เนื่องจากสายพันธุ์ญี่ปุ่นมีลำต้นและใบแข็งกระด้างมากและไม่ค่อยยืดหยุ่นตัวเหมือนกับชนิดอื่น ๆ ดังนั้นการใช้เครื่องตัดต้องมีกำลังสูงและมีใบมีดที่คมมาก เพราะมันขึ้นเป็นกระจุกทำให้ตัดยาก ลำต้นและใบก็เหนียวรั้งอยู่เสมอๆ ด้วย ซึ่งทำให้กินแรงในการตัดแต่งเป็นอย่างมาก แม้กระทั่งใช้เครื่องตัดหญ้าต้องลับมีดบ่อยครั้งเพื่อให้คมอยู่เสมอ

การขยายพันธุ์ญี่ปุ่น

สามารถขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดและใช้ส่วนต่าง ๆ ปลูก เช่น ลำต้น เหง้า ไทล แต่นิยมกันมากที่สุดก็ใช้ส่วนต่าง ๆ โดยปลูกแยกต้นปลูก การปลูกเป็นกระจุกและการปูเป็นแผ่น ๆ ส่วนการปลูกด้วยเมล็ดไม่นิยมเพราะการเจริญเติบโตช้ามาก

ข้อดี

๑. เป็นชนิดขนาดเล็กมองดูแล้วสวยงามดี เหมาะสำหรับปลูกเป็นสวนหย่อม และพื้นที่ควรไม่กว้างมากนัก

๒. ใช้ปลูกในบริเวณ ที่เป็นทางเข้าได้ดี เพราะสามารถป้องกัน และควบคุมไม่ให้ บุกรุกบนทางเท้า ได้ง่ายกว่าชนิดอื่น

ข้อเสีย

๑. สัมผัสใบที่แข็งกระด้าง และปลายใบเล็กเรียวยแหลม ทิ่มตำระคายผิวหนัง

๒. การตัดลำบากและกินแรงมาก

๒. หญ้านวลน้อย

ภาพที่ ๒๐ ตัวอย่างหญ้านวลน้อย

จากภาพที่ ๒๐ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของต้นหญ้านวลน้อย สำหรับหญ้านวลน้อย (Manila Grass) พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่นิยมปลูกมากที่สุดตามบริเวณลานหน้าบ้าน แปลงจัดสวน ดอกไม้ สนามกีฬา สนามกอล์ฟ และอื่น ๆ เนื่องจากเป็นพืชที่เติบโตได้ดีในดินเกือบทุกชนิด ทั้งดินเหนียว ดินทราย ทนต่อสภาพอากาศร้อนหรือแห้งแล้งของเมืองไทยได้ดี เจริญเติบโตเร็ว

จึงสามารถขยายไหลเป็นแผ่นที่ครอบคลุมหน้าดินได้เร็วกว่าพันธุ์อื่น ๆ สำหรับชนิดนี้จะมีลำต้น และใบยึดหยุ่นตัวได้ดีกว่าชนิดอื่น ๆ ทนต่อสภาพการเหยียบย่ำ ไม่ว่าจะเป็นการเหยียบย่ำของคน รถยนต์ หรือวัสดุต่าง ๆ ได้ดีโดยใบไม่ทำให้รู้สึกระคาย บาดเท้า ลำต้น และใบอ่อนนุ่ม ไม่หยาบกร้าน จะไม่ค่อยระคายผิวหรือทำให้เกิดอาการคันลำต้นไม่ขึ้นสูงและตัดตกแต่งได้ง่ายดูแลง่ายพรมหลังการตัด แต่งรวมถึงคุณสมบัติพิเศษที่ลำต้นแตกกอคลุมหน้าดินได้รวดเร็ว จึงนิยมปลูกทำลานวิ่งเล่นภายในบ้าน หรือสวนหย่อมในบริเวณบ้าน บริเวณช่องว่างระหว่างขอบแปลงจัดสวนหรือสวนหย่อม ใช้ปลูกเป็น พื้นสนามกีฬา สนามเด็กเล่น สนามกอล์ฟ โดยเฉพาะพื้นที่กรีน (Green) รอบหลุมกอล์ฟ รวมถึงลาน สวนสาธารณะหรือสถานที่ราชการ เพราะเติบโตไวไม่มีโรคและแมลงกัดกิน

ลักษณะของหญ้านวลน้อยโดยทั่วไป

สายหญ้านวลน้อย มีลักษณะทั่วไปคล้ายกับสายพันธุ์ญี่ปุ่นแต่ที่แตกต่างกัน คือ

- มีใบกว้างกว่า
- การเจริญเติบโตเร็วกว่า
- ใบไม่แข็งกระด้าง แต่พันธุ์ญี่ปุ่นนี้มีค่อนข้างแข็งกระด้าง
- ช่อดอกยาวและเห็นได้ชัดกว่า

การดูแลรักษาสายพันธุ์นวน้อย

สำหรับสายพันธุ์นวน้อย โดยปกติต้องการน้ำปานกลางแต่สม่ำเสมอจึงควรรดน้ำเป็นประจำ วันละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น การใช้ปุ๋ย ควรทำอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง โดยใช้สูตร ๑๘-๑๒-๖ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๔๐ กิโลกรัม ต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ทั้งนี้ควรให้ปุ๋ยตอนเย็นและตามด้วยการรดพรมน้ำเพื่อไม่ให้เม็ดปุ๋ยค้ำบนใบซึ่งอาจก่อให้เกิดอาการใบลวก ใบไหม้ได้

การตัดแต่งหญ้านวน้อย

ควรทำทุก ๆ ๗-๑๐ วัน เนื่องจากเป็นพืชที่มีการเติบโตรวดเร็วการตัดแต่งจึงใช้เครื่องมือได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นกรรไกรหรือรถตัดควรตัดให้สั้น ๐.๕ นิ้ว เพราะชนิดนี้จะมีช่อดอกค่อนข้างยาว ดอกมีสีน้ำตาลดำเห็นได้ชัดในเวลาออกดอก เมื่อตัดเรียบร้อยแล้วสนามจะดูสวยงามคล้ายพรม

การขยายพันธุ์นวน้อย

โดยปกติแล้วสายพันธุ์นี้ จะสามารถเติบโตและไหลไปปกคลุมหน้าดินในส่วนอื่น ๆ ได้เองอย่างรวดเร็วแต่หากต้องการเพาะพันธุ์หรือแยกไปปลูกในพื้นที่อื่น ๆ อาจทำได้ด้วยการหว่านเมล็ดเพื่อให้เติบโต หรือการเพาะแผ่นหญ้าบนพื้นดินราบเรียบยิ่งเป็นดินเหนียวจะยิ่งง่ายต่อการย้ายไปปลูกที่อื่น

ข้อดี

๑. เป็นพืชที่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว สามารถปกคลุมหน้าดินได้ในระยะเวลาอันสั้น
๒. เป็นพืชที่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว สามารถปกคลุมหน้าดินได้ในระยะเวลาอันสั้นทนต่อสภาพอากาศร้อนจัด แล้งจัดได้เป็นอย่างดีให้สัมผัสที่อ่อนนุ่มยืดหยุ่นตัวสูง

ข้อเสีย

๑. ตายง่ายหากเจอสภาพอากาศที่ร้อน แล้ง ไม่มีฝนตก ทำให้สายพันธุ์นวน้อยขาดน้ำนานมากกว่า ๑ เดือน จะทำให้ชนิดนี้จะเหี่ยวแห้ง และตายง่ายมาก
๒. ต้องการน้ำต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า ๑ ครั้ง/ อาทิตย์ เพื่อป้องกันต้นเหี่ยวตาย
๓. การเจริญเติบโตเร็ว ทำให้ต้องมีการตัดเล็มบ่อยครั้ง

๓. หญ้ามาเลเซีย

ภาพที่ ๒๑ ตัวอย่างหญ้ามาเลเซีย

จากภาพที่ ๒๑ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของต้นหญ้ามาเลเซีย สำหรับใครที่อยากตกแต่งสวนให้อยู่ในร่มเป็นที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ ก็ควรเลือกใช้หญ้ามาเลเซียมาปลูกบนพื้นที่นั้น ๆ เนื่องจากหญ้ามาเลเซียเป็นหญ้าที่เหมาะสมจะนำมาปูสนามหญ้าหรือจัดสวนได้ดีในที่ร่ม สามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ร่มและไม่ต้องเอาใจใส่มาก ไม่จำเป็นต้องตัดตกแต่งบ่อย ลักษณะของใบจะใหญ่ มีสีเขียวเข้ม นำมาจัดสวนสวยได้ดีพอ ๆ กับใบหญ้าอื่น ๆ ใบหญ้าชอบน้ำมากหลายคนนำไปตกแต่งในห้องอาบน้ำแบบ Outdoor ก็ช่วยเพิ่มความเป็นธรรมชาติในบ้านได้อีกแบบ

ลักษณะของพันธุ์มาเลเซียโดยทั่วไป

จัดเป็นพันธุ์พื้นเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการนำเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรก จากประเทศมาเลเซียทำให้คนทั่วไปเรียกกันติดปากว่า “หญ้ามาเลย์” จากนั้นก็เริ่มได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทางตอนใต้ของประเทศไทย พันธุ์มาเลย์มีสีเขียวเข้มมากกว่าชนิดอื่น ๆ เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ใบมีขนาดที่กว้าง ๑-๒ เซนติเมตร แผ่นใบเรียบบางต้นหากเจริญเติบโตเต็มวัยแล้วจะมีดอกสีขาวบนกอลำต้นเตี้ยปกคลุมผิวดิน

การดูแลรักษาหญ้ามาเลเซีย

สำหรับชนิดนี้สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินทุกสภาพ ยกเว้นดินเค็มที่ควรต้องมีการบำบัดดินเสียก่อน ปลูกง่ายโตเร็วในที่โล่งแจ้งหรือมีแดดมีนิสัยชอบที่ชื้นและอยู่ในที่ที่มีน้ำขังตลอดทั้งวันได้ โดยที่ไม่เหี่ยวเฉา จึงควรปลูกตามที่อับแสงหรือแสงลอดผ่านได้ประมาณ ๕๐% จะเหมาะสมที่สุด สามารถแตกกอใหม่ไปทั่วบริเวณที่มีดินและน้ำอย่างเพียงพอ หมั่นรดน้ำให้ในตอนเช้า-เย็นของทุก ๆ วัน เพราะพันธุ์มาเลย์ชอบน้ำและความชื้นมาก อย่าให้ขาดน้ำเป็นอันตรายและที่สำคัญต้องรดให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยปกติแล้วสายพันธุ์ชนิดนี้ สามารถเจริญเติบโตได้ดีตามธรรมชาติอยู่แล้ว จึงไม่ต้องใส่ปุ๋ยช่วยในการเจริญเติบโตก็ได้ เพราะสายพันธุ์นี้สามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว

การตัดแต่งสายพันธุ์มาเลเซีย

ไม่จำเป็นต้องตัดบ่อยเหมือนชนิดอื่นๆ โดยตัดให้สั้นประมาณ ๑.๒ นิ้ว ทุก ๆ ๑๐-๑๕ วัน เพื่อให้อยู่ในลักษณะที่พอเหมาะไม่สั้นไม่ยาวจนเกินไปสามารถใช้เครื่องมือตัดหญ้าได้ทุกชนิด

การขยายพันธุ์มาเลเซีย

เนื่องจากเป็นพืชที่เติบโตได้ง่าย หลายคนจึงนิยมขยายพันธุ์ด้วยตนเอง โดยการตัดลำต้นนำมาปักชำห่างกันเป็นจุด ประมาณจุดละ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร หากมีปลุกอยู่แล้ว สามารถขุดให้เป็นแผ่น โดยที่ดินติดมาตรงรากด้วย เพื่อที่จะนำไปลงหลุม เว้นระยะให้ห่างกัน ๓๐ เซนติเมตร รดน้ำเช้า-เย็นอย่างสม่ำเสมอ

ข้อดี

๑. ราคาประหยัด หาซื้อง่าย
  ๒. ดูแลรักษาง่าย ทนสภาพอากาศร้อนจัด
  ๓. ทนต่อสภาพน้ำขังได้ตลอดทั้งวัน โดยที่รากไม่เน่าเสีย เพราะเป็นพืชที่ชอบความชื้น
- ใบหนา
๔. สามารถปกคลุมหน้าดินได้เขียวขจี คนส่วนใหญ่ จึงเรียกพันธุ์นี้กันว่า หญ้าไม่มีวันตาย เพราะมีอายุยืน และสามารถแตกแขนงราก และกอใหม่ได้เรื่อย ๆ อย่างไม่สิ้นสุด

ข้อเสีย

๑. ไม่ทนต่อการเหยียบย่ำ เนื่องจากใบอวบน้ำและเปราะ
๒. ใช้นั่งเล่นก็จะทำให้กันเปียกน้ำได้
๓. ต้องมีการตัดแต่งบ่อย เนื่องจากเป็นพืชที่ชอบความชุ่มชื้นมาก จึงทำให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีลำต้นที่สูง และยาวขึ้นภายใน ๗ -๑๕ วัน
๔. ต้องรดน้ำปริมาณมาก ๆ ในแต่ละวัน อาจทำให้การใช้น้ำสิ้นเปลืองมากขึ้น

๔. หญ้าเบอร์มิวด้า

ภาพที่ ๒๒ ตัวอย่างหญ้าเบอร์มิวด้า

จากภาพที่ ๒๒ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของต้นหญ้าสายพันธุ์เบอร์มิวด้า หรือ หญ้าแพรกที่เป็นที่รู้จักกันมานาน มักพบขึ้นเองตามที่ว่างริมถนน หรือบริเวณสนาม เป็นพืชที่กำกึ่งกับวัชพืช เป็นสัญลักษณ์ในพิธีไหว้ครูคู่กับดอกเข็มมาตลอด ซึ่งพันธุ์แพรกนี้หมายถึงความแตกแขนงของปัญญาเป็นหนึ่งในพืชที่ทนต่อการเหยียบย่ำ รวมไปถึงยังฟื้นคืนตัวได้ดี และมีความแข็งแรงมาก จึงเป็นที่นิยมนำมาปลูกในสนามกอล์ฟ แต่ก็สามารถปลูกบริเวณบ้านได้เช่นกัน มีสรรพคุณทางยา โดยส่วนที่ใช้สำหรับปรุงยาก็คือ ลำต้น และราก นำมาต้มเอาน้ำกินเป็นยาแก้ไข้ ขับลม อาเจียนเป็นเลือด แก้อัมพาต ปวดเมื่อยกระดูก แก่โรคเบาหวาน ท้องเสีย ขับปัสสาวะ แก่บวมน้ำ แก่ริดสีดวงทวาร หรือใช้ลำต้นสดนำมาตำให้คั้นเอาน้ำและกาก ทา หรือพอกแก้ปวดข้อ ช่วยห้ามเลือด พิษไข้ มีฝิ่นต่าง ๆ เช่น เป็นหัด เหือด อีสุกอีใส ตำแดง เป็นต้น

ลักษณะโดยทั่วไป

ลักษณะของสายพันธุ์เบอร์มิวด้านั้น ใบมีความเรียวกวาม ลักษณะลำต้นเป็นข้อปล้องตัดสั้นสวยมาก ชอบแสงแดด ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี ไม่ชอบอุณหภูมิต่ำ การปลูกหญ้าชนิดนี้อาจต้องขยันตัดแต่งบ่อยครั้ง จะออกมาสวยงาม

การดูแลรักษาสายพันธุ์เบอร์มิวด้า

แม้จะเป็นพันธุ์ที่ขึ้นง่าย พบเห็นว่าขึ้นได้ทั่วไปตามพื้นที่รกร้าง แต่กลับเป็นพันธุ์ที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่สูง หากต้องการเลี้ยงให้สวย ควรมีการตัดเล็มอยู่เป็นประจำเพื่อให้ได้ความสม่ำเสมอของลำต้น จึงจะทำให้สนามนั้น แลดูเป็นระเบียบงดงาม

การขยายพันธุ์เบอร์มิวด้า

แม้จะเป็นพืชที่มักพบขึ้นเองตามธรรมชาติและที่ว่างที่มีความชื้นในปริมาณค่อนข้างมาก ขยายพันธุ์ จึงทำได้โดยง่ายด้วยการใช้เมล็ดปลูก กิ่งปักชำ และตัดออกเป็นแผ่นเล็ก ๆ และนำไปวางกดบนพื้นที่ใหม่

ข้อดี

๑. ขึ้นง่าย ทนต่อความแห้งแล้ง ทนต่อการเหยียบย่ำ
๒. พื้นตัว และแพร่พันธุ์เร็วมาก มีคุณสมบัติเป็นสมุนไพร

ข้อเสีย

ต้องมีการตัดแต่งอยู่เสมอ หากทิ้งไว้จะขึ้นสูงรก

๕. หญ้าพาสลัม

ภาพที่ ๒๓ ตัวอย่างหญ้าพาสลัม

จากภาพที่ ๒๓ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างและขนาดของต้นหญ้าสายพันธุ์พาสลัม เป็นสายใหม่ แต่ความต้องการของลูกค้ายังไม่เยอะเพราะราคาจะค่อนข้างสูงแต่ความคงทนต่อแสงแดดมากกว่าหญ้าตัวอื่น ๆ ลักษณะของหญ้าชนิดนี้มีสีเขียวเข้ม ใบนิ่มต่างจากหญ้าชนิดอื่นๆ เป็นหญ้าที่มีใบเล็กสั้น มีสีเขียวเข้มกว่าหญ้าชนิดอื่น สามารถปลูกได้ในทุกสภาพอากาศทุกพื้นที่ มีคุณสมบัติทนร้อน ทนแล้ง ได้ดี ดูแลง่ายเป็นหญ้าที่ปลูกง่ายหากดูแลรักษาอย่างดีอย่างทั่วถึง เพียง ๒-๓ วัน หญ้าพาสลัม จะเขียวสวย สมบูรณ์

การตัดหญ้าพาสลัม การดูแล

การตัดหญ้าชนิดนี้ จะต้องตัดบ่อยครั้งมาก คือ ประมาณ ๗ - ๑๐ วันต่อครั้ง และจะต้องตัดหญ้าต่ำประมาณ ๐.๕ - ๑.๐ นิ้ว จึงจะทำให้สนามหญ้าสวยงาม เครื่องตัดหญ้าควรจะต้องมีกำลังดี และมีลูกกลิ้งด้วย ใบมีดต้องคมอยู่เสมอ

ข้อดี

๑. มีสีเขียวเข้มกว่าหญ้าชนิดอื่น ให้ความรู้สึกสดชื่นสบายตา
๒. พื้นตัว และแพร่พันธุ์เร็วมาก มีคุณสมบัติเป็นสมุนไพร
๓. ปลายใบมนไม่แหลมจึงให้ความรู้สึกนุ่ม เวลานั่ง หรือ สัมผัสไปบนพื้นสนามหญ้า ไม่ทำให้รู้สึกเจ็บเหมือนมีอะไรทิ่ม

ข้อเสีย

ด้วยความนุ่มและใบหญ้ามีลักษณะมนของหญ้าชนิดนี้ จึงอาจจะทำให้ไม่ทน ต่อการเหยียบย่ำ เท้ากับหญ้านวลน้อยนั่นเอง

เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดหญ้า และศึกษา ชนิดของหญ้าเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การปฏิบัติงานตัดหญ้า แต่ก่อนลงมือตัดหญ้าต้องมีการพิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตัดหญ้า (Mowing) เป็นส่วนหนึ่งของการดูแลสนามหญ้าที่มีความสำคัญที่สุดเพราะการตัดหญ้าเป็นวิธีการจำกัดการเจริญเติบโตของหญ้าทางด้านความสูง ให้ความสูงของหญ้าอยู่ในระดับเดียวกัน แต่ไม่ทำให้คุณภาพของสนามหญ้าเสียไป การเลือกเครื่องตัดหญ้ามาใช้งานต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหลายด้านว่ากันตั้งแต่ประเภทของเครื่องตัดหญ้า ควรเลือกใช้งานให้เหมาะสมกับพื้นที่สนาม ขนาดพืดใช้งานได้ถนัด ความสามารถของเครื่องตัดหญ้า เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการ นอกจากจะมีเครื่องตัดหญ้าที่เหมาะสมแล้ว การเลือกใช้งานแล้ว วิธีการตัดหญ้า ที่ถูกต้อง เริ่มตัดจากตรงไหน ทิศทางการตัดควรเป็นอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้เช่นกัน ซึ่ง การตัดหญ้า ควรเริ่มตัดหญ้าจากบริเวณขอบสนามบริเวณทางเดินก่อน และตัดไล่ไป เป็นแถบจะทำให้เก็บเศษหญ้าได้ง่าย ควรสลับทิศทางในการตัดแต่ละครั้ง จะทำให้หญ้าสวย เติบโต ได้ดี ทั้งนี้ยังต้องรู้จักหญ้าแต่ละชนิดมีลักษณะเฉพาะตัว รูปร่างแตกต่างกัน ชอบน้ำน้อยหรือมาก ต่างกัน ระดับการเจริญเติบโตของหญ้าแต่ละชนิดมีผลต่อความสวยงามของสนามหญ้า จึงต้องใช้วิธีการตัดแต่ง ที่แตกต่างกัน ซึ่งในการตัดหญ้าแต่ละครั้ง ควรตัดให้เหลือความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๑ นิ้ว ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของหญ้าแต่ละชนิด

ช่วงเวลาและความถี่ในการตัดหญ้าก็เป็นสิ่งที่ต้องนึกถึงเช่นกัน การตัดหญ้าที่ถูกต้องควรต้องทำในขณะที่ต้นหญ้าแห้งสนิท แต่ทั้งนี้ก็ควรเลี่ยงช่วงเวลาบ่ายแก่ ๆ ไปด้วย เพราะช่วงนั้นนอกจากจะร้อน ความร้อนระอุยังจะทำให้ต้นหญ้าอยู่ในสภาพไม่พร้อมจะถูกกระทำด้วยอะไรทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการตัดหญ้า หรือการรดน้ำต้นหญ้าก็ตามหลังจากตัดหญ้าเรียบร้อยแล้ว อย่าทิ้งไว้ในสนามโดยหวังว่าจะกลายเป็นปุ๋ยตามธรรมชาติ เพราะกว่าที่หญ้าจะแห้งจนกลายเป็นปุ๋ยจริง ๆ สนามหญ้าอาจหมดความสวยงามสดดงามจากรอยต่าง เพราะถูกกองเศษหญ้าบังแดดเป็นหย่อม ๆ ฉะนั้น ควรเก็บเศษหญ้าที่ตัดแล้วออกจากสนามให้หมดทุกครั้งหลังตัดหญ้าเสร็จ ทั้งนี้ยังรวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ จะต้องดูถึงความเหมาะสมกับงานที่ใช้ด้วย

ความถี่ในการตัดหญ้า นับเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก การที่ตัดหญ้าให้เหลือความสูง ๑/๒ ถึง ๑ ๑/๒ นิ้ว นั้น ไม่ใช่จะปล่อยให้หญ้าสนามยาวมาก ๆ หรือปล่อยให้เดือนสองเดือนแล้วค่อยตัดเสียครั้งหนึ่ง หากแต่ถ้าจะตัดให้เหลือเพียง ๑ นิ้ว ก็ควรตัดตัดทุก ๆ สัปดาห์ หรือไม่ควรเกิน ๑๐ วันต่อครั้ง

จากที่ทำความรู้จักกับชนิดของหญ้าที่นิยมปลูกในประเทศไทยแล้วนั้น ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบถึงวิธีการปฏิบัติในการตัดหญ้าซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.เลือกเวลาดัดหญ้าให้เหมาะสม

สภาพของหญ้าก่อนตัดเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังนั้น ก่อนลงมือตัดหญ้าเราจำเป็นต้อง ดูสภาพอากาศและเวลาที่เหมาะสมไม่ควรตัดหญ้าในวันที่อากาศร้อนจัดเพราะต้นหญ้าจะอ่อนแอกว่าปกติ อาจทำให้หญ้าตายหรือหยุดการเติบโตได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ควรตัดหญ้าในขณะที่ดินและต้นหญ้าเปียกชื้น เนื่องจากดินอาจจะกระเด็นเข้าไปติดภายในเครื่องตัดหญ้ารวมถึงหยดน้ำ ในต้นหญ้าที่อาจจะเข้าไปในเครื่องยนต์ของเครื่องตัดหญ้าด้วยเช่นกัน ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมที่สุดของการตัดหญ้าอาจเป็นวันที่ท้องฟ้าแจ่มใส ไร้เมฆฝน และเป็นช่วงเช้าก่อนที่แดดจะแรง หรือจะเป็นช่วงเย็น ที่แดดเริ่มก็ได้

๒.เคลียร์พื้นที่และปรับระดับพื้น

การเคลียร์พื้นที่และปรับระดับพื้นก่อนการตัด จะช่วยให้เราตัดหญ้าได้สั้นไหลขึ้นรวมถึงลดความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งกีดขวาง เช่น ก้อนหิน หรือวัตถุที่มีความแข็งที่อาจกระเด็นไปทุกทิศทางจนเกิดอันตรายได้ แต่ถ้าเคลียร์พื้นที่ เก็บก้อนหิน ก้อนกรวดแล้วไม่สามารถปรับพื้นให้เสมอกันได้จริง ๆ แนะนำให้เดินเครื่องตัดหญ้าในแนวทแยงเพราะปลอดภัยกว่าการเดินเครื่องตัดหญ้าแบบตรง

๓.ทิศทางการตัด

ในการตัดหญ้าให้ค่อย ๆ ตัดหญ้าไปในแนวตั้ง โดยใช้เครื่องตัดหญ้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงจากปลายข้างหนึ่งของสนามแล้ววนกลับมายังปลายอีกข้างหนึ่ง ในแต่ละเที่ยวควรกะให้ใบมีดของเครื่องล้ำเข้าไปในแนวเดิมประมาณ ๕-๑๐ ซม. เพื่อให้หญ้าทั้งสองแนวมีความยาวกลมกลืนกัน หากพบว่ามีย่อมหญ้าที่ตัดไม่หมดให้กลับไปตัดก่อนย้ายไปตัดที่ใหม่ โดยให้เริ่มตัดหญ้าจากบริเวณขอบสนามบริเวณทางเดินก่อน และตัดไล่ไปเป็นแถบจะทำให้เก็บเศษหญ้าได้ง่าย ควรสลับทิศทางในการตัดแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันดินอัดแน่นและเป็นร่องลึกตามแนวการตัดนอกจากนี้การสลับทิศทางการตัดยังไม่ทำให้หญ้าเอนลู่ไปทางเดียวกันช่วยเพิ่มความสวยงามของหญ้าในสนามให้มีสวยเป็นธรรมชาติมากขึ้น ไม่ควรตัดหญ้าไปในทิศทางเดียวกันทุกครั้งควรตัดสลับกันบ้าง เช่น ทุกครั้งตัดจากซ้ายไปขวา มาตัดอีกครั้งให้ตัดจากบนลงล่างบ้าง สลับกันไปมาแบบนี้เพื่อไม่ให้หญ้าเอนลู่ไปทางเดียวกัน นานเข้าจะทำให้สนามเป็นร่องน้ำอาจขัง

การตัดหญ้าโดยใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับพร้อมเก็บเศษหญ้า ในการตัดหญ้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงจากปลายข้างหนึ่งของสนาม แล้วย้อนกลับมายังปลายอีกข้างหนึ่ง โดยแต่ละเที่ยวควรกะประมาณให้ใบมีดของเครื่องล้ำเข้าไปในแนวเดิมสัก ๕-๑๐ เซนติเมตร เพื่อให้หญ้าทั้งสองแนวสั้นยาวกลมกลืนกัน เมื่อตัดไปสักพักให้ก้มลงมองแนวหญ้าที่ตัดไปแล้วอาจพบว่ามีย่อมหญ้าที่ผลอตัดไม่หมดให้จัดการเสียก่อนย้ายไปตัดที่ใหม่สำหรับ ดังภาพที่ ๒๔

ภาพที่ ๒๔ ตัวอย่างการใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับพร้อมเก็บเศษหญ้า กับสนามพื้นเรียบบริเวณกว้าง
 จากภาพที่ ๒๔ แสดงให้เห็นถึงการใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับพร้อมเก็บเศษหญยากับสนามพื้นเรียบบริเวณกว้างหญ้าในบริเวณพื้นที่รกชั้น หญ้าสูง พื้นที่สูงต่ำไม่เท่ากัน และสามารถ
 ใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งตัดได้ และตกแต่งพื้นที่ขอบไหล่ทางถนนหรือพื้นสนามหญ้าให้สวยงามและ
 เรียบร้อยได้ดีเราจะใช้เป็นเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายสะพายป่าแบบก้านแข็ง ดังภาพที่ ๒๕

ภาพที่ ๒๕ ตัวอย่างการใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่าแบบก้านแข็ง ตัดหญ้าบริเวณพื้นที่ไม่เรียบ
 จากภาพที่ ๒๕ แสดงให้เห็นถึงการใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่าแบบก้านแข็งตัดหญ้า
 บริเวณพื้นที่ไม่เรียบ ส่วนหญ้าที่ขึ้นบริเวณขอบสนามที่ไม่สามารถใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายป่า
 แบบก้านแข็งและใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับพร้อมเก็บเศษหญ้าได้นั้น เราจะใช้มีดสับต้นหญ้าที่เลื้อย
 ออกมานอกขอบสนามเพื่อความเรียบร้อยของขอบสนาม ดังภาพที่ ๒๖

ภาพที่ ๒๖ ตัวอย่างการใช้มีดโต้สับหญ้าบริเวณขอบสนาม

จากภาพที่ ๒๖ แสดงให้เห็นถึงการใช้มีดโต้สับหญ้าต้นหญ้าที่เลื้อยออกมาบริเวณขอบสนามให้มีความเรียบร้อย

ข้อปฏิบัติก่อนลงมือตัดหญ้า

๑. ต้องมั่นใจว่าใบมีดของเครื่องตัดหญ้าที่คุณใช้มีความคมอยู่ตลอดเวลาทุกครั้งที่ใช้
๒. ห้ามตรวจสอบหรือทำบางสิ่งบางอย่างกับเครื่องตัดหญ้าขณะที่เครื่องกำลังทำงานอยู่
๓. ห้ามใช้มือหรือเท้าเช็ดเศษหญ้าออกจากเครื่องตัดหญ้าขณะที่เครื่องกำลังทำงาน ให้ทำเมื่อปิดเครื่องแล้วเท่านั้น
๔. ก่อนใช้จะต้องมั่นใจว่าเครื่องป้องกันไม่หลุดหาย
๕. ผู้ใช้ควรสวมชุดป้องกัน เช่น แวนตา กางเกงขายาวและถุงมือ ไม่ควรใส่รองเท้าพองน้ำ
๖. ก่อนทำการตัดหญ้าให้ตรวจสอบว่าไม่มีวัตถุแปลกปลอมอยู่ในสนามหญ้า เช่น ของเล่น ท่อนไม้หรือก้อนหิน เป็นต้น

จากที่ทราบความเป็นมาของหญ้าและวิธีการดูแลแล้วนั้น พื้นที่โดยรอบสนามกีฬาหรือสนามหญ้าภายในมหาวิทยาลัยจะต้องมีความสวยงามยิ่งขึ้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องดำเนินการปลูกต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ด้วย ซึ่งไม้พุ่มเป็นไม้ประเภทหนึ่งที่ทำให้ความสวยงามแก่สถานที่และนิยมปลูกอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานจะแสดงวิธีการปลูกและดูแลรักษาไม้พุ่ม (ต้นชาดัด หรือชาฮกเกี้ยน) ที่ปลูกภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า ได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การตกแต่งต้นไม้ (ต้นชาดัด)

ต้นชาดัดมีความต้องการการดูแลที่เฉพาะเจาะจง ทำให้มันเป็นพืชที่ทำหายสำหรับบางสวน ชอบสภาพอากาศที่อบอุ่นชื้นและต้องได้รับการปกป้องจากอุณหภูมิที่รุนแรง ฤดูแล้งสำคัญในการดูแลคือการรักษาดินที่มีความชื้นสม่ำเสมอโดยไม่ให้แฉะและจัดให้มีแสงสว่างที่สวยงามและทั่วถึง การรดน้ำมากเกินไปต้องหลีกเลี่ยงเพื่อป้องกันรากเน่า การตัดแต่งเป็นประจำเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างรูปทรงพืชและส่งเสริมการเติบโตที่หนาแน่นกว่าเดิม

วิธีปลูก

ในร่ม – ในกระถาง สำหรับการปลูกในอาคาร, ชาตัต จะเจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีการหมุนเวียนอากาศที่ดีและความชื้นที่เหมาะสม ซึ่งเลียนแบบสภาพแวดล้อมที่ร้อนชื้นที่มันมีอยู่ตามธรรมชาติ

กลางแจ้ง – ในกระถาง ชาตัต ขึ้นชอบที่จะอยู่ในที่กลางแจ้งที่มีการป้องกันจากลมแรงและอุณหภูมิที่ร้อนโดยไม่ได้เจอกับสภาวะที่โหดร้าย

– ในดิน ในสวน, ชาตัต จำเป็นต้องใช้ดินที่ระบายน้ำได้ดีเพื่อป้องกันรากเน่าเนื่องจากถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติของมันไม่ทนทานต่อน้ำขัง

วิธีรดน้ำ

ชาตัตมีต้นกำเนิดจากสภาพอากาศแบบเขตร้อนชื้นที่มีความชื้น ชาตัต เติบโตได้ดีด้วยระดับความชื้นที่พอเหมาะ ชอบการรดน้ำอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ให้แฉะ เพื่อให้มีความสมดุลระหว่างการทนแล้งและความต้องการความชื้น การรดน้ำควรทำทุก ๑-๒ สัปดาห์เพื่อรักษาสุขภาพที่ดี เนื่องจากชาตัต เป็นพืชเขี้ยวช่อมที่มักปลูกในบ้าน จะได้ประโยชน์จากระดับความชื้นที่สูงซึ่งเลียนแบบสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ ส่งเสริมให้มีใบที่เขียวขจีตลอดทั้งปี

ข้อกำหนดเกี่ยวกับแสงแดด

ชาตัต เติบโตได้ดีที่สุดในสภาพที่มีแสงแดดส่องถึงโดยตรงซึ่งได้รับแสงสว่างที่เข้มข้นเพื่อการเจริญเติบโตที่ดี แม้ว่า ชาตัต จะชอบแสงสว่างที่สดใส แต่ก็สามารถทนต่อแสงแดดบางส่วนได้ ทำให้สามารถปรับตัวได้กับสภาพแวดล้อมที่มีร่มเงาเล็กน้อย การเบี่ยงเบนจากแสงที่เหมาะสมอาจนำไปสู่การเติบโตที่ชะลอตัวหรือใบที่อ่อนแอ พืชนี้แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวผ่านใบไม้โดยการปรับรูปใบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูดซึมแสง สำหรับการปลูกกลางแจ้ง ชาตัต ควรได้รับการจัดตำแหน่งเพื่อให้ได้รับแสงแดดมากที่สุดตลอดทั้งวัน ในบ้าน ควรวางพืชไว้ข้างหน้าต่างที่มีแสงแดดเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่คล้ายกัน และให้แสงสว่างที่จำเป็นเพื่อสุขภาพที่แข็งแรง

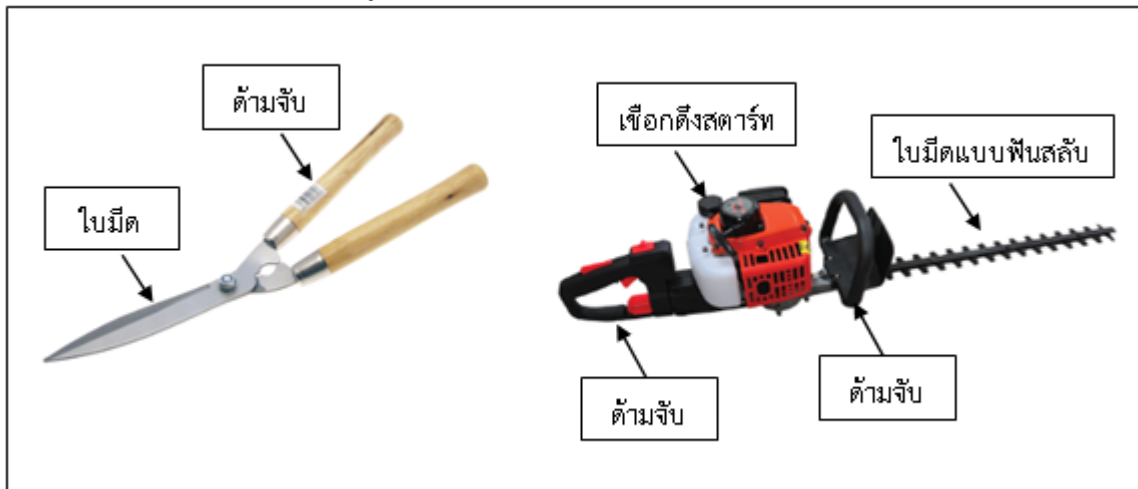
ดินที่ใช้ปลูก

เพื่อการเติบโตที่ยอดเยี่ยมของ ชาตัต ควรมีการระบายอากาศในดินที่ดีและมีคุณสมบัติการระบายน้ำที่ดี เตรียมส่วนผสมโดยใช้ปุ๋ยผสมในอัตราส่วนเท่ากับทรายหยาบหรือเพอร์ไลต์ หากใช้ดินจากสวน ให้เพิ่มทรายเพื่อช่วยในการระบายน้ำ หลีกเลี่ยงไม่ให้น้ำขังโดยใช้กระถางที่มีรูระบายน้ำ เพิ่มการเจริญเติบโตด้วยปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยละลายช้า ซึ่งต้องใช้สองครั้งต่อปี รวมทั้งเพิ่มสารอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก เพื่อทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

วิธีตัดแต่งกิ่งชาตัต

ชาตัต เป็นต้นไม้ประดับขนาดเล็กที่มีชื่อเสียงในเรื่องใบมันเงาและดอกสีขาวที่บอบบาง มักใช้ในการจัดสวนแบบบอนซา ตัดแต่งในฤดูหนาวต้นจนถึงปลายฤดู เพื่อเอาแขนงที่แห้งหรืออ่อนแอออกเพื่อกระตุ้นการเติบโตที่แข็งแรง ตัดยอดใหม่กลับเพื่อรักษารูปทรงและส่งเสริมการมีพุ่มใบหนา หลีกเลี่ยงการตัดแต่งอย่างหนักในฤดูที่มันเจริญเติบโตเพื่อป้องกันความเครียด การตัดแต่งอย่าง

สม่ำเสมอช่วยเพิ่มการไหลเวียนของอากาศและการซึมซับแสง ช่วยสนับสนุนใบที่มีสุขภาพดี และเพิ่มคุณภาพโดยรวมของพืช โดยผู้ปฏิบัติงานต้องเตรียมอุปกรณ์ ดังภาพที่ ๒๗

ภาพที่ ๒๗ ตัวอย่างอุปกรณ์สำหรับตัดแต่งกิ่ง

จากภาพที่ ๒๗ แสดงตัวอย่างอุปกรณ์สำหรับตัดแต่งกิ่ง เป็นอุปกรณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้สำหรับตัดแต่งกิ่งไม้ ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งกรรไกรตัดแต่งกิ่งไม้ หรือเลื่อยสำหรับตัดแต่งกิ่งไม้ ทั้งนี้การใช้เลื่อยสำหรับตัดแต่งเป็นการประหยัดเวลาการปฏิบัติงาน และทำให้งานแล้วเสร็จได้เร็วขึ้น โดยการตกแต่งผู้ปฏิบัติงานสามารถกำหนดลักษณะของพุ่มได้ตามต้องการ ซึ่งลักษณะที่ผู้ปฏิบัติงานตัดแต่งเป็นประจำคือการตัดแบบทรงกลม และทรงเหลี่ยม ซึ่งปรากฏตัวอย่างดังภาพที่ ๒๘

ภาพที่ ๒๘ ตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ทรงกลมและทรงเหลี่ยม

จากภาพที่ ๒๘ แสดงตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ทรงกลมและทรงเหลี่ยม ซึ่งทั้ง ๒ ทรง เป็นทรงที่นิยมตัดทั่วไปและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

การตกแต่งต้นไม้ (ต้นประดู่กิ่งอ่อน)

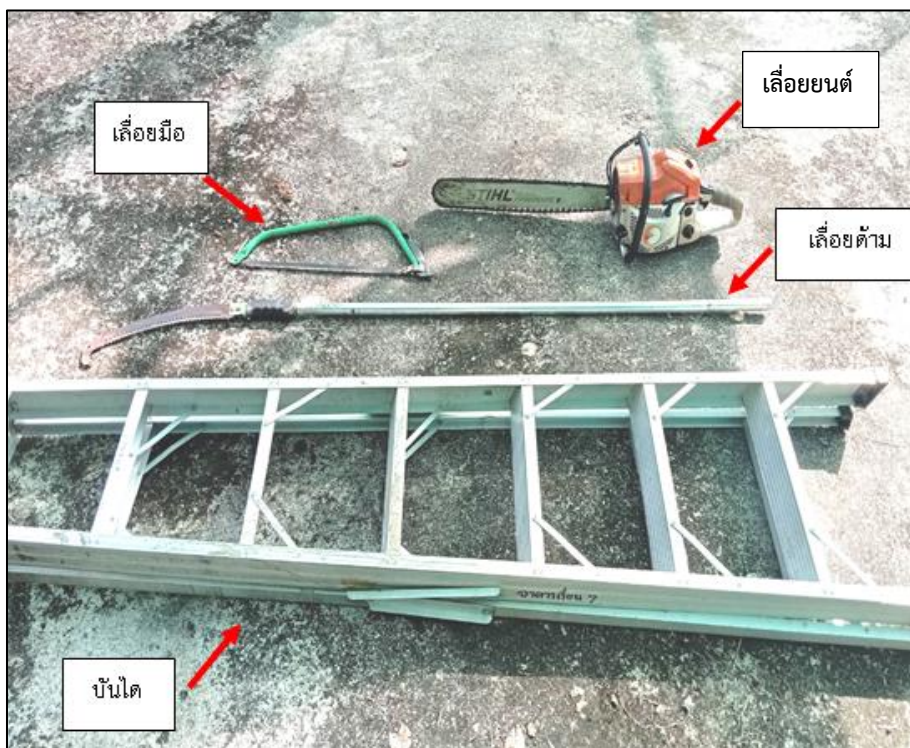
ต้นประดู่กิ่งอ่อน เป็นพันธุ์ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ เป็นไม้ผลัดใบขนาดกลาง ลำต้น มีความสูงประมาณ ๘-๑๕ เมตร หรืออาจจะสูงกว่าก็ได้ เรือนยอดแผ่กว้าง กิ่งก้านอ่อนย้วยลง จึงนิยมเรียกชื่อตามลักษณะของทรงพุ่ม ว่า ประดู่กิ่งอ่อน เปลือกลำต้น เป็นสีน้ำตาลเข้ม หรือสีดำคล้ำ และจะแตกสะเก็ดออกเป็นร่องตื้นๆ

ใบ เป็นไม้ที่ออกใบรวมกัน เป็นช่อเป็นใบประกอบแบบขนนก ช่อหนึ่งจะมีใบย่อยประมาณ ๕-๑๑ ใบ ลักษณะของใบเป็นรูปมนรี ปลายใบแหลมเรียงสลับกัน โคนใบกว้าง มนกลม และเรียวยาวไปทางปลายใบ ริมขอบใบเรียบไม่มีหยัก รูปขอบขนานแกมรูปไข่เกลี้ยง ใบมีขนาดยาวประมาณ ๑.๕-๒ นิ้ว ใบมีสีเขียวผลัดใบในฤดูหนาวระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ดอก ดอกออกเป็นช่ออยู่ตามบริเวณปลายกิ่ง หรือโคนก้านใบหลังจากแตกใบใหม่แล้วช่อดอกมีขนาดใหญ่กลีบรองกลีบ ดอกสีเขียวกลีบดอกสีเหลืองแต่ขนาดดอกจะเล็ก ลักษณะดอกคล้ายดอกถั่ว ขนาดประมาณ ๑-๑.๕ เซนติเมตร ดอกมีกลิ่นหอม ดอกจะบานพร้อมกัน ประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

ผลกลมและแบน มีปีกบาง ๆ โดยรอบ ผลแก่มีสีน้ำตาล ผลแก่ไม่แตก มีเมล็ดตรงกลางผล ๑ เมล็ด ผลแก่ประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน

การตัดแต่งกิ่งต้นประดู่อย่างสม่ำเสมอ ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของอากาศและการซึมซับแสง ช่วยสนับสนุนใบที่มีสุขภาพดี และเพิ่มคุณภาพโดยรวมของพืช โดยผู้ปฏิบัติงานต้องเตรียมอุปกรณ์ดังภาพที่ ๒๙

ภาพที่ ๒๙ อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งต้นประดู่กิ่งอ่อน

- จากภาพที่ ๒๙ แสดงอุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งต้นประดู่กิ่งอ่อน ประกอบด้วยอุปกรณ์ ๔ ชิ้น คือ
๑. เลื่อยมือ เป็นเครื่องมือตัดแต่งกิ่งไม้ที่นิยมใช้กันทั่วไป ใช้งานได้ง่าย เหมาะกับการ ตัดแต่งแบบเล็กน้อย ตัดกิ่งไม้ที่มีกิ่งขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตรสำหรับตัดกิ่งไม้ที่มีขนาดเล็ก
  ๒. เลื่อยยนต์ เครื่องมือนี้เหมาะสำหรับตัดแต่งพันธุ์ไม้ที่เป็นกิ่งไม้มีขนาด ตั้งแต่ ๒.๕ เซนติเมตรขึ้นไป
  ๓. เลื่อยด้ามยาว สำหรับตัดกิ่งไม้สูงที่ไกลเกินเอื้อม โดยไม่ต้องปีนบันได เพิ่มความปลอดภัยในการตัดกิ่งไม้สูงให้มากขึ้น
  ๔. บันได เป็นอุปกรณ์สำหรับเพิ่มความสูง ลดการปีนป่ายต้นไม้ ในการปฏิบัติงานตัดแต่งพันธุ์ไม้

โดยการตกแต่งผู้ปฏิบัติงานสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับขนาดของต้นไม้ที่จะดำเนินการตัดแต่งกิ่ง ซึ่งลักษณะที่ผู้ปฏิบัติงานตัดแต่งเป็นประจำคือกิ่งไม้ที่แห้งและย่อยลงมา ตัวอย่างดังภาพที่ ๓๐

ภาพที่ ๓๐ ตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ต้นประดู่กิ่งอ่อน

จากภาพที่ ๓๐ แสดงตัวอย่างการตัดแต่งกิ่ง ต้นประดู่กิ่งอ่อน โดยใช้บันไดและเลื่อยด้ามยาว ในการตัดกิ่งไม้ที่สูง และการใช้เลื่อยมือในการตัดกิ่งไม้ให้มีความสั้นลง เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการขนย้ายกิ่งไม้ ใบไม้ ที่ดำเนินการตัดเรียบร้อยแล้ว

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังในสนามหญ้าและต้นหญ้าจะมีการเจริญโตเติบโตเร็วกว่าฤดูอื่น ๆ และทำให้ต้นหญ้าเปียก มีความชื้น การใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับมาใช้งาน รถตัดหญ้าแบบนั่งขับจะไม่สามารถฟันเศษหญ้าที่ตัดแล้วออกมายังถูกเก็บเศษหญ้าได้

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

ในช่วงฤดูฝน ควรมีการสำรวจและทำความสะอาดร่องระบายน้ำ เพื่อให้น้ำได้ระบายได้เร็ว

ข้อเสนอแนะ

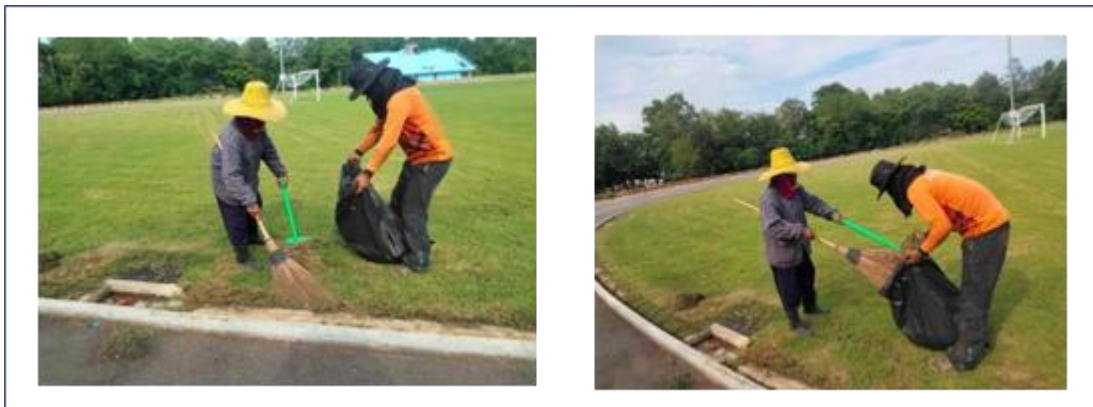
ในช่วงฤดูฝนถ้าเป็นงานเร่งด่วนควรมีการเปิดการทำงานนอกเวลาราชการเพิ่มเติม เพื่อให้งานสามารถเสร็จทันเวลา

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการหลังตัดหญ้า/การตกแต่งต้นไม้

หลังจากที่ดำเนินการตัดหญ้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สิ่งที่ต้องปฏิบัติงานควรดำเนินการต่อไป คือ การจัดเก็บและการจัดการเศษหญ้า รวมถึงการทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องตัดหญ้า การดูแลรักษาหญ้า ดังนี้

๑. การจัดเก็บและการจัดการกับเศษหญ้าและกิ่งไม้

หลังจากตัดหญ้าเรียบร้อยแล้ว ควรจัดเก็บเศษหญ้าทุกครั้ง เพราะหากทิ้งเศษหญ้าไว้นาน ๆ จะกลายเป็นแหล่งหมักหมม กลายเป็นที่อยู่อาศัยของศัตรูพืช และบดบังความสวยงามของสนาม ทั้งยังปิดกั้นแสงแดดไม่ให้ส่องถึงต้นหญ้าบริเวณนั้น ทำให้หญ้าเหลืองเป็นหย่อม ๆ ดูไม่สวยงาม ส่วนวิธีการเก็บเศษหญ้าเราจะใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวกับที่ตักขยะและถุงดำในการจัดการกับเศษหญ้า เวลากวาดหญ้าในสนาม จะลากไม้กวาดแบบการกวาดบ้านทั่วไปไม่ได้ ต้องกวาดโหยง ๆ ลักษณะเดียวกับการเขี่ยเศษหญ้า ค่อย ๆ ตะล่อมให้มารวมกันแล้วจึงโยยใส่ที่ตักขยะ บางคนอาจคิดว่า เศษหญ้าในสนามทิ้งไว้นาน ๆ ก็กลายเป็นปุ๋ยให้หญ้าได้ แต่ในความเป็นจริงก่อนที่เศษหญ้าเหล่านี้จะย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ย จะกลายเป็นแหล่งหมักหมมเป็นที่อยู่อาศัยของแมลงศัตรูพืช ทั้งยังติดเสื้อผ้าเลอะเทอะ ยามที่เรานั่งเล่นในสนาม และปิดกั้นแสงแดดไม่ให้ส่องถึงต้นหญ้าบริเวณนั้น ทำให้หญ้าเหลืองเป็นหย่อม ๆ โดยสามารถแสดงวิธีการเก็บเศษหญ้าได้ดังภาพที่ ๓๑

ภาพที่ ๓๑ ตัวอย่างการจัดเก็บเศษหญ้าที่ตัดแล้ว

จากภาพที่ ๓๑ แสดงให้เห็นถึงการจัดเก็บเศษหญ้าที่ตัดแล้ว โดยใช้ไม้กวาดแข็ง (ไม้กวาดทางมะพร้าว) กวาดมากองรวมกันและใช้ที่ตักขยะตักเศษหญ้าใส่ถุงดำเพื่อนำไปทิ้งให้เรียบร้อยและสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานควรดำเนินการ คือ การเก็บเศษหญ้า หรือกิ่งไม้ นำไปคลุมโคนต้นไม้ให้กับต้นไม้บริเวณรอบสนามกีฬา ดังภาพที่ ๓๒

ภาพที่ ๓๒ ตัวอย่างการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ นำไปคลุมโคนต้นไม้
 จากภาพที่ ๓๒ แสดงการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ที่ตัดแต่งแล้ว นำไปใช้ประโยชน์ในการคลุม
 โคนต้นไม้ เพื่อรักษาความชุ่มชื้นให้กับต้นไม้ ซึ่งในระยะยาวเศษหญ้าหรือกิ่งไม้จะกลายเป็นปุ๋ยต่อไป
 หรือสามารถนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ที่ตัดแต่งแล้ว นำไปทำเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพได้ ดังตัวอย่างภาพที่ ๓๓

ภาพที่ ๓๓ ตัวอย่างการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ ไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

จากภาพที่ ๓๓ แสดงตัวอย่างการนำเศษหญ้าหรือกิ่งไม้ ไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อนำปุ๋ยหมักที่ได้ไปใช้สำหรับการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุย การระบายอากาศ และการอุ้มน้ำของดินดีขึ้น รากพืชแพร่กระจายได้ดี เป็นแหล่งธาตุอาหารพืชทั้งธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารรอง และจุลธาตุ ดูดซับและเป็นแหล่งเก็บธาตุอาหารในดินไม่ให้ถูกชะล้างสูญหายไปได้ง่าย และปลดปล่อยออกมาให้พืชใช้ประโยชน์ที่ละน้อยตลอดฤดูปลูก อีกทั้งยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

๒. การทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน

หลังจากการใช้งานเครื่องตัดหญ้า เครื่องตัดแต่งกิ่งไม้ทุกครั้ง ผู้ปฏิบัติงานควรตรวจสอบให้แน่ใจว่า เครื่องมือสะอาดและปราศจากเศษขยะก่อนที่จะนำกลับเข้าไปในโรงรถหรือ โรงเก็บของ โดยมีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

๑) ทำความสะอาดเครื่องตัดหญ้าให้เรียบร้อยให้พร้อมใช้งานได้ในครั้งต่อไป เศษหญ้าจำนวนมากมักจะจับเป็นคราบอยู่ในตัวเครื่องควรใช้เกียงเล็ก ๆ แซะ จากนั้นให้ทำความสะอาดบริเวณไส้กรองอากาศในกรณีเป็นเครื่องน้ำมัน ให้เอาไส้กรองออกเคาะแล้วจึงเก็บเครื่อง ถ้าเป็นเครื่องไฟฟ้า ให้ทำความสะอาดช่องระบายอากาศที่มักจะมีฟองน้ำหนา ๆ ทำหน้าที่เป็นตัวกรองอย่าให้มีเศษหญ้าติดค้างอยู่ตรงจุดสายไฟและม้วนเก็บให้เป็นระเบียบถ้ายังมีเวลาเหลือ

๒) เปลี่ยนน้ำมันเครื่องตัดหญ้า เครื่องตัดแต่งกิ่งไม้แบบใช้น้ำมัน การดูแลน้ำมัน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งหากเครื่องยนต์ค้างไปและยังคงใช้เครื่องตัดหญ้าต่อไป อาจสร้างความเสียหายให้กับเครื่องยนต์ได้

๓) ตรวจสอบใบมีด ขึ้นอยู่กับปริมาณที่ใช้เครื่องตัดหญ้า ต้องมีการตรวจสอบใบมีดประมาณครึ่งทางของฤดูตัดหญ้า เพื่อคว่าจำเป็นต้องลับคมหรือไม่หากเครื่องตัดหญ้าใช้เพียงเล็กน้อย อาจข้ามขั้นตอนนี้ได้

๔) ถ่ายน้ำมันเครื่องตัดหญ้า ควรนำน้ำมันที่เหลืออยู่ในถังออกก่อนที่จะเก็บเข้าที่ สำหรับการใช้น้ำมันครั้งถัดไปน้ำมันเก่าจะเสียและอาจกัดกร่อนอะไหล่ภายในของเครื่องตัดหญ้า ควรถอดออกแล้วเติมน้ำมันใหม่ในการใช้ครั้งถัดไป

๕) ถอดแบตเตอรี่เครื่องตัดหญ้าออก เครื่องตัดแต่งกิ่งไม้แบบใช้แบตเตอรี่ ไม่ควรทิ้งแบตเตอรี่ไว้ตลอดกับตัวเครื่อง ควรถอดออกและอย่าลืมชาร์จสองสามครั้ง เพื่อให้เครื่องอยู่ในสภาพที่เหมาะสมที่สุด

การสำรวจพื้นที่สนามหญ้า

หลังจากการตัดหญ้าสนามเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะต้องมีการสำรวจทุก ๆ ๕ วัน ว่าหญ้ามามีความสูงขึ้นมากน้อยเพียงใด และสมควรที่จะตัดได้อีกรอบหรือไม่ หากสำรวจดูแล้วว่าหญ้ามามีความสูงเกินที่เรากำหนดให้ดำเนินการตัดได้ทันที

๑) รดน้ำให้เพียงพอและถูกวิธี หลักการรดน้ำมี ๒ อย่าง คือ “ช่วงเวลา” และ “วิธีการน้ำ” ช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการรดน้ำคือ ช่วงเช้าตรู่ที่แดดไม่จัด เพราะหญ้าจะนำสารอาหารที่ได้จากการ

รดน้ำมาเสริมสร้างให้หญ้าเจริญเติบโต ส่วนวิธีการรดน้ำควรเลือกรดน้ำให้เพียงพอในแต่ละครั้ง และไม่รดน้อยแต่รดบ่อย เพราะจะทำให้รากของหญ้าเติบโตแคบผิวดินและตายง่าย

การดูแลหญ้าหลังปลูกใหม่ด้วยการรดน้ำวันละ ๒-๓ ครั้ง และรดติดต่อกันประมาณ ๑๐ วัน เพื่อให้หญ้าฟื้นฟู และหยั่งรากลงไปดินได้เต็มที่พร้อมสำหรับการเจริญเติบโต

๒) ปลูกหญ้าถมรอยแห่งหน้าดินอาจมีการทรุด หรือโคนน้ำเซาะจนเป็นแอ่งได้ แต่ผลกระทบจากกลไกธรรมชาติแบบนี้ก็ทำให้สนามหญ้ามีรอยแห่งไม่เรียบเสมอกัน ซึ่งถ้าปล่อยทิ้งไว้สักพักและดูแลสนามหญ้าอย่างดีเป็นปกติ ต้นหญ้าก็จะงอกกลับมายังพื้นที่ว่างจนเต็มเต็มรอยแห่งได้ในที่สุด แต่ถ้าใจร้อนก็อาจจะเลือกใช้วิธีโรยเมล็ดหญ้าลงในพื้นที่แห่ง จากนั้นก็คลุมทับบาง ๆ ด้วยปุ๋ยชีวภาพ และรดน้ำให้ชุ่ม ประมาณ ๒ สัปดาห์ ต่อมาหญ้าก็จะงอกแซมขึ้นมาเต็มเต็มรอยแห่งให้สมบูรณ์

๓) ใส่ปุ๋ยและหมั่นกำจัดวัชพืชปลูกหญ้าก็เหมือนปลูกต้นไม้ชนิดอื่น ที่ต้องการอาหารบำรุงดิน เพื่อการเจริญเติบโตที่สวยงาม ในแต่ละเดือนจึงควรใส่ปุ๋ยหญ้าเดือนละ ๑ ครั้ง โดยหลังใส่ปุ๋ยทุกครั้งจะต้องรดน้ำตามให้ชุ่มทุกครั้ง เมื่อสนามหญ้าสวยแล้วมักจะมีวัชพืชขึ้นแซมตามมา โดยมีวิธีกำจัดคือหมั่นถอนออกหรือใช้อุปกรณ์ทำสวนที่มีปลายแหลมแซะออกได้

การใส่ปุ๋ยในสนามหญ้า

การเลือกใช้ปุ๋ยสำหรับสนามหญ้าต้องพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพดิน ปริมาณน้ำในดิน การใช้งานสนามและวัตถุประสงค์ที่ใช้ในปุ๋ย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีที่สุด โดยสูตรที่เหมาะสมอาจแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขดังกล่าว สูตรปุ๋ยสำหรับสนามหญ้าที่แนะนำที่สามารถพิจารณาได้ คือ

๑. การใส่และเร่งการเจริญเติบโต ด้วยการใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ หรือ ๔๖-๐-๐ แล้วรดน้ำให้ชุ่มทันที เพื่อป้องกันการไหม้ของใบหญ้า

๒. หากใบหญ้าเริ่มเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ หรือ ๔๖-๐-๐ แล้วรดน้ำให้ชุ่มทันที เพื่อบำรุงต้นหญ้าให้กลับมาเขียวข่มเช่นเดิม

การใส่ปุ๋ยต้นชาดัด

การใส่ปุ๋ยต้นชาดัด ควรใส่ทุก ๆ ๓ - ๔ เดือน ต่อครั้ง เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตและการออกดอก โดยใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่บริเวณโคนต้นไม้ไม่สัมผัสกับลำต้น เพื่อป้องกันใบไหม้ หลังจากให้ปุ๋ยควรรดน้ำชาดัด เพื่อช่วยการดูดซึมสารอาหาร

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

หลังจากได้มีการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดหญ้าแล้วจะต้องมีการทำความสะอาดก่อนการเก็บเครื่องมือ พบว่าการทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์ยังไม่สะอาดเท่าที่ควร ยังมีเศษหญ้าหลงเหลืออยู่ ซึ่งจะส่งผลทำให้เครื่องมือและอุปกรณ์เกิดการชำรุดเสียหายได้

แนวทางในการแก้ไขปัญญา

ก่อนการเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดหญ้า จะต้องมีการตรวจเช็คความสะอาดให้ละเอียดก่อน

ข้อเสนอแนะ

ผู้ปฏิบัติงานต้องยึดถือปฏิบัติตามแนวทางการดูแลรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเคร่งครัด

สรุปปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

๑. การแจ้งขอใช้สถานที่ของแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัย มีการแจ้งระยะเวลากระชั้นชิดเกินไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดเตรียมสถานที่ ซึ่งในการจัดเตรียมสถานที่แต่ละครั้งจะต้องมีการสำรวจพื้นที่และปรับปรุงให้พร้อมใช้งาน ซึ่งในบางครั้งคนงานจะมีงานส่วนที่รับผิดชอบประจำค้างอยู่ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้งานออกมาไม่เรียบร้อย

๒. การใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับ และเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไม่เพียงพอ สืบเนื่องมาจากในกรณีที่มีหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ทำเรื่องมาขอใช้สนามโดยเวลากระชั้นชิดซึ่งงานอาคารสถานที่หน่วยงานศูนย์บางคล้า ที่รับผิดชอบในการดูแลสนามมีงานประจำที่รับผิดชอบอยู่ เมื่อมีการขอใช้สนามเร่งด่วนเข้ามาทำให้เครื่องมือที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

๓. ช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังในสนามหญ้าและต้นหญ้าจะมีการเจริญโตเติบโตเร็วกว่าฤดูอื่น ๆ และทำให้ต้นหญ้าเปียก มีความชื้น การใช้รถตัดหญ้าแบบนั่งขับมาใช้งานรถตัดหญ้าแบบนั่งขับ จะไม่สามารถฟันเศษหญ้าที่ตัดแล้วออกมายังถูกเก็บเศษหญ้าได้

๔. หลังจากได้มีการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการตัดหญ้าแล้วจะต้องมีการทำความสะอาดก่อนนำเข้าไปเก็บไว้ในโรงเก็บเครื่องมือ พบว่า การทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์ยังไม่สะอาดเท่าที่ควรยังมีเศษหญ้าหลงเหลืออยู่ ซึ่งจะส่งผลทำให้เครื่องมือและอุปกรณ์เกิดการชำรุดเสียหายได้

แนวทางการแก้ไขปัญญา

๑. กลุ่มงานตัดหญ้าสนามควรทำหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ในเรื่องการขอใช้สนามคือให้แต่ละหน่วยงานแจ้งความประสงค์ขอใช้สนามอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

๒. แต่ละหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ที่มีความประสงค์จะขอใช้สนามควรมีการประสานงานภายในกับงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้าก่อน เมื่อประสานงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำบันทึกขอใช้สนามตามขั้นตอนโดยต้องแจ้งความประสงค์ขอใช้สนามอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

๓. ในช่วงฤดูฝน ควรมีการสำรวจและทำความสะอาดร่องระบายน้ำเพื่อให้ระบายน้ำได้เร็ว

๔. ก่อนนำเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการตัดหญ้าเข้าไปเก็บไว้ในโรงเก็บเครื่องมือจะต้องมีการตรวจเช็คความสะอาดให้ละเอียดก่อนนำเข้าไปเก็บ

ข้อเสนอแนะ

๑. แต่ละหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ที่มีความประสงค์ขอใช้สนามควรมีการประสานงานภายในกับงานอาคารสถานที่ หน่วยงานศูนย์บางคล้าก่อน เมื่อประสานงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำบันทึกขอใช้สนามตามขั้นตอน โดยต้องแจ้งความประสงค์ขอใช้สนามอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วันทำการ

๒. ในช่วงฤดูฝนถ้าเป็นงานเร่งด่วนควรมีการเปิดการทำงานนอกเวลาราชการเพิ่มเติม เพื่อให้
งานสามารถเสร็จทันเวลา

๓. ให้ผู้ปฏิบัติงานยึดแนวทางการดูแลรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเคร่งครัด

บรรณานุกรม

- การดูแลสวนหมื่นห้า เข้าถึงได้จาก <https://home.kapook.com/view๙๕๘๙๕.html> .
- การบำรุงรักษาสวนหมื่นห้า เข้าถึงได้จาก <http://unseengardenthailand.com>
- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (ออนไลน์). แผนปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก <http://plan.rru.ac.th>.
- คู่มือการดูแลพืช เข้าถึงได้จาก https://www.picturethisai.com/th/care/Ehretia_monopyrena.html
- กฎกระทรวง การใช้ที่ราชพัสดุ
- ประเภทเครื่องมือตัดหญ้า เข้าถึงได้จาก <https://globalhouse.co.th/globalidea/detail/๓๖๖>
- สุปราณีย์ เพ็ญจันทร์ . คู่มือปฏิบัติงานหลัก เรื่อง การตัดแต่งพรรณไม้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ๒๕๖๔
- สมจิต โยธะคง . การจัดการงานดูแลบำรุงรักษาภูมิทัศน์. กรุงเทพฯ บริษัท วงตะวัน.๒๕๔๑
- สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (ออนไลน์). ประวัติเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. เข้าถึงได้จาก <http://www.rru.ac.th>.

ภาคผนวก

การใช้ที่ดินราชพัสดุ

กฎกระทรวง
การใช้ที่ดินราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อ ๒ หมวด ๑ การปกครองดูแลและบำรุงรักษาที่ดินราชพัสดุ ข้อ ๓ ถึงข้อ ๑๓
หมวด ๒ การใช้ที่ดินราชพัสดุ ข้อ ๑๔ ถึงข้อ ๒๒ หมวด ๔ การส่งคืนที่ดินราชพัสดุ ข้อ ๓๔ ถึงข้อ ๓๖
ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้
และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒
แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับ
ที่ดินราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

(๓) ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง
ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ขอใช้ที่ดินราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขอใช้
ที่ดินราชพัสดุ

“ผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้
ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินราชพัสดุ

“ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้อำนาจในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินราชพัสดุ

“หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือหนังสือสำคัญ
สำหรับที่หลวง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“กิจการสาธารณูปการ” หมายความว่า กิจการที่จัดทำขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สวนสาธารณะ ลานกีฬา ลานอเนกประสงค์ ศาลาที่พักริมทาง ป้อมตำรวจ ป้อมยาม ศูนย์บริการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว การติดตั้งป้ายบอกทางหรือป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

“กิจการสาธารณูปโภค” หมายความว่า กิจการที่จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็น ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การระบายน้ำ การสื่อสาร ระบบโครงข่ายคมนาคมที่ใช้ในการสัญจรไปมา หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีให้เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพที่ราชพัสดุ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมธนารักษ์

ข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอใช้ที่ราชพัสดุ พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(๒) คำขอตั้งงบประมาณหรือเอกสารการได้รับอนุมัติงบประมาณของโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(๓) แผนที่แสดงรายละเอียด

(ก) ที่ตั้งและพิกัดของที่ราชพัสดุ โดยแสดงสถานที่สำคัญ เช่น ศูนย์ราชการหลักของจังหวัดหรืออำเภอ ศาลากลาง โบราณสถาน หรือสถานศึกษา ในระยะสิบกิโลเมตรจากที่ตั้งของที่ราชพัสดุ

(ข) การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุในปัจจุบันทั้งแปลง และแสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

(๔) แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินเฉพาะบริเวณที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่จะปลูกสร้าง ซึ่งมีมาตรฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และรับรองโดยสถาปนิก วิศวกร นายช่างโยธา หรือนายช่างสำรวจ

(๕) เอกสารหรือหลักฐานอื่นตามที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ราชพัสดุอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับพื้นที่ที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็นของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๔ การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุตามข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่น ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ราชพัสดุดังอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อกรมธนารักษ์

(๒) ที่ราชพัสดุดังอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ซึ่งที่ราชพัสดุดังอยู่

การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าวอาจยื่นโดยทางไปรษณีย์ก็ได้

ข้อ ๕ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังต่อกรมธนารักษ์ตามข้อ ๔ (๑) เมื่อกรมธนารักษ์ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้อง และครบถ้วนแล้ว ให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๖ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังต่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ตามข้อ ๔ (๒) เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ และเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในยี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้สำนักงานธนารักษ์ พื้นที่ส่งหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังกรมธนารักษ์ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัด และให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๗ นอกจากการดำเนินการตามข้อ ๕ และข้อ ๖ เพื่อให้การใช้ที่ราชพัสดุเป็นไป โดยรวดเร็วเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความตกลงกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอใช้ที่ราชพัสดุเป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ ในการป้องกันหรือบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการ บ้านพัก กิจการสาธารณูปการ หรือ กิจการสาธารณูปโภค ซึ่งมีเนื้อที่ที่ใช้ในการก่อสร้างและเนื้อที่ที่ขอใช้ทั้งหมดตามที่อธิบดีกำหนด

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ และเอกสารหรือ หลักฐานตามข้อ ๓ ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาต่อ ผู้ว่าราชการจังหวัดในระยะเวลาอันสมควร และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ทำความตกลงกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่แจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบ โดยเร็ว

ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุตาม (๑) อาจยื่นเฉพาะหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๓ ก็ได้

ข้อ ๘ กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจ ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่เดียวกันกับที่ราชพัสดุที่ขอใช้ ให้กรมธนารักษ์ในกรณีตามข้อ ๕ และข้อ ๖ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีตามข้อ ๗ แล้วแต่กรณี นำความเห็นของส่วนราชการ หรือหน่วยงาน ของรัฐตามข้อ ๓ วรคสอง มาประกอบการพิจารณา ก่อนทำความตกลงให้ใช้ที่ราชพัสดุนั้น

ข้อ ๙ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในเขตทางหลวงหรือที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ของกรมชลประทาน และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับกิจการสาธารณูปการที่ใช้พื้นที่ขนาดเล็ก และมีลักษณะ ที่ไม่ถาวร ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถให้ความยินยอมในการใช้ที่ดินนั้นเพื่อการดังกล่าวได้ และให้ผู้ ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๐ กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์แก่การจัดสวัสดิการภายใน ส่วนราชการซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ โดยมีใช้การจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ให้ถือว่าเป็นการใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการใช้ รื้อถอน หรือตัดแปลงที่ราชพัสดุ หรือกระทำการใด ๆ อันมี ผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุ โดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

เมื่อผู้ใช้ที่ราชพัสดุเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งและขอทำความตกลงกับ กรมธนารักษ์ใหม่

ให้นำความในข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับแก่การขอทำความตกลง เพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุตามวรรคสองด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น ที่ราชพัสดุที่อาจมีผลกระทบต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ตามบัญชีรายชื่ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการที่ราชพัสดุ ต้องได้รับความยินยอมจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ก่อน

ในการขอความยินยอม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกรมศิลปากรหรือผู้แทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจำนวนหนึ่งคน เพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และทำความเข้าใจเสนอต่อกรมธนารักษ์เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๓ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่เป็นโบราณสถาน ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ข้อ ๑๔ การจำหน่ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน การจำหน่ายวัสดุที่รื้อถอน หรือการจำหน่ายต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรมธนารักษ์

การจำหน่ายตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการนำวัสดุที่ได้จากที่ราชพัสดุที่รื้อถอนไปใช้ประโยชน์ด้วย

ข้อ ๑๕ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุแปลงโดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินสูญหายหรือชำรุดจนไม่อาจใช้ได้ หรือต้องการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอ และดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอและดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ต้องมีการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่หรือในกรณีอื่นใดตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้กรมธนารักษ์และผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวางชี้แนวเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความเข้าใจในการสอบสวนเปรียบเทียบและสอบสวนใกล้เคียง

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่และผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

เป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวางชี้แนวเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความตกลงในการสอบสวนเปรียบเทียบและสอบสวนใกล้เคียง

ถ้าปรากฏว่า ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุมีอาณาเขต เนื้อที่ หรือรายการอื่นใดไม่ตรงตามหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือหลักฐานทางทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) โอนหรือรับโอนอสังหาริมทรัพย์ในนามกระทรวงการคลัง

(๒) ดำเนินคดีทั้งปวงบรรดาที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุและทรัพย์สินในที่ราชพัสดุ

(๓) ดำเนินการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กรมธนารักษ์จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ และจะมอบให้ผู้รับมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนด้วยก็ได้

ข้อ ๑๘ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ ให้จ่ายจากเงินงบประมาณของกรมธนารักษ์ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุมีกฎหมายบัญญัติให้สามารถนำรายได้ไปใช้ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

(๒) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุแสดงความประสงค์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๙ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และระมัดระวังมิให้เกิดการบุกรุกหรือความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในระหว่างที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) เจ้าหน้าที่อาจเข้าตรวจสอบสภาพที่ราชพัสดุได้ ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๒๐ ให้ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุมีหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในกรณีที่ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเลิกใช้ที่ราชพัสดุแล้ว ให้ส่งคืนที่ราชพัสดุนั้นแก่กรมธนารักษ์ และให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ ด้วย

ข้อ ๒๑ ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ หรือข้อ ๑๔ และผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒๐ ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุต้องใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ขอใช้ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ หากไม่ใช้ภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้กรมธนารักษ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุชี้แจงเหตุผลต่อกรมธนารักษ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากกรมธนารักษ์

ข้อ ๒๓ ให้กรมธนารักษ์เรียกคืนที่ราชพัสดุจากผู้ใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เลิกใช้ที่ราชพัสดุ

(๒) ครอบครองที่ราชพัสดุโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๓) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตามข้อ ๒๑

(๔) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์ตามข้อ ๒๒

การเรียกคืนที่ราชพัสดุดังกล่าว ให้กรมธนารักษ์จัดทำเป็นหนังสือ โดยแจ้งเหตุแห่งการเรียกคืน และกำหนดระยะเวลาให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุส่งคืนที่ราชพัสดุด้วย

ข้อ ๒๔ ก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้ที่ราชพัสดุอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

(๒) แก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ที่ราชพัสดุ

(๓) ดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ กรมธนารักษ์อาจจะพิจารณาเข้าดำเนินการเอง หรือดำเนินการร่วมกับผู้ใช้ที่ราชพัสดุ ส่วนราชการอื่น หรือผู้เกี่ยวข้องก็ได้ โดยผู้ใช้ที่ราชพัสดุมิหน้ที่รวบรวมเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แก่กรมธนารักษ์

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ข้อ ๒๕ กรณีที่มีความเสียหายหรือน่าจะเกิดความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุที่เรียกคืนหรือส่งคืน ซึ่งเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนือหน้าที่และอำนาจ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้กรมธนารักษ์แจ้งข้อมูลการกระทำดังกล่าวแก่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยและความรับผิดชอบทางแพ่งแก่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อไป

ในกรณีที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร นอกจากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้หรือในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้เกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์เสนอให้คณะกรรมการที่ราชพัสดุพิจารณา

ข้อ ๒๗ บรรดาระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ที่ออกตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ ที่ราชพัสดุที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุได้ใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาโดยชอบอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ ปกครอง ดูแล และ บำรุงรักษาต่อไปได้โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไป ตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หน้า ๙

เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๙๘ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะขอใช้
ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ราชพัสดุและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-นามสกุล นายอุดร พิมแก้ว
- วัน เดือน ปีที่เกิด ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘
- สถานที่เกิด ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
- สถานที่ทำงานปัจจุบัน หน่วยงานศูนย์บางคล้า กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า